

# РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

## КОРОТКІ ВІСТКИ

✓ В Українській академії банківської справи відбулася республіканська науково-практична конференція "Теорія і практика приватизації". В роботі конференції взяли участь науковці СумДУ.

✓ В Сумському державному аграрному університеті зміна керівництва. Ректором затверджено кандидата економічних наук, заступника голови Сумської облдержадміністрації О.М.Царенка. Колишній ректор І.М.Брюховецький призначений першим проректором. Зміщено з посади проректора по АГЧ та будівництву, доцента М.С.Галінського.

✓ В сумській обласній науковій бібліотеці пройшов літературний вечір з нагоди 75-річчя від дня народження голови Сумської організації Спілки письменників України, відомого літератора О.П.Столбіна. Пам'ятні адреси йому вручено від облдержадміністрації, управління культури, ряду шкіл міста, ректорату педінституту, інших організацій.

✓ В літературній вітальні Сумського держуніверситету пройшла презентація книжки журналіста та краєзнавця Геннадія Петрова "Рідний берег поета (Статті про Олександра Олеся)", яку після його смерті видали СумДУ та мистецький центр "Собор".

✓ За 10 місяців поточного року в області зареєстровано 400 випадків самогубств або спроб до них. У цьому переліку значаться і дві студентки сумських вузів.

**7 листопада минуло 80 років від подій, що перевернули весь світ. Що ж тоді відбулось: переворот чи революція? Цього дня слід святкувати чи сумувати?**

**Матеріали з цього приводу, написані з власної ініціативи авторів, читайте на 3, 4, 5 та 6 сторінках сьогоднішнього "Резонансу"**

**17 листопада — Міжнародний день студента! Читайте всю газету!**

## У ВЧЕНІЙ РАДІ УНІВЕРСИТЕТУ

До порядку денного жовтневого засідання входило вісім питань. Серед головних — "Про стан виховної роботи в університеті та виконання програми гуманітаризації підготовки й виховання студентської молоді". Доповідав проректор СумДУ О.С.Телетов, який зробив детальний аналіз ситуації, що склалася з виховною роботою в СумДУ, виходячи зі стану гуманітарної політики в Україні. Інформував доповідач і про реалізацію комплексної програми "Гуманітаризація", прийнятої вченою Радою СумДУ у вересні 1994 року. Основною формою виховної роботи, підкреслив О.С.Телетов, повинна бути діяльність керівників академічних груп. Саме з цією метою введено кураторство на старших курсах, де воно не менш важливе, ніж на першому. Викликають цікавість такі, наведе доповідачем, дані: в наукових конференціях по кафедрах гуманітарного циклу кількість студентів-учасників знизилась, але у зв'язку з відкриттям нової спеціальності "Правознавство" варто сподіватись на збільшення. Детально проаналізував виступаючий чимало негативних моментів, які заважають нормальному ходові виховної роботи. Наприклад, з 1990 року не ремонтується спортивна база, немає води в душових, актовий і спортивні зали — в передаварійному стані, на ладан дише музична апаратура тощо. Намічені в доповіді і заходи, які б могли сприяти покращенню виховної роботи.

Під час обговорення доповіді О.С.Телетова думки розділились. Так, завідувачка кафедри іноземних мов Г.І.Литвиненко негативно висловила про виховний рівень сьогоднішніх студентів, який, на її думку, аж ніяк не порівняєш з освіченістю, культурою студентів ще кінця вісімдесятих: справа не лише в нехлюйському ставленні до навчання, а й у хамському, в окремих випадках, відношенні до викладачів, у нецензурщині, якої стіни вузу раніше абсолютно не чули. А от завідувач кафедри економіки Л.Г.Мельник та виконував обо-

в'язків декана фізтеху В.О.Соловей стверджували, що викладач зобов'язаний з повагою ставитись до студентів та їхніх проблем. А ставлення студента до викладача іноді провокується самим викладачем. Слід зробити все, аби студенти відчували себе частиною університетського колективу, були зацікавлені в продовженні його кращих традицій. Саме це повинно відіграти вирішальну роль при вдосконаленні виховного процесу. Не можна не погодитись, адже після ліквідації колишніх інститутів роботи з молоддю на перший план висовується виховна робота саме зі студентами, бо немає сьогодні в суспільстві подібного об'єднання молоді приблизно одного віку, одних інтересів, одних поглядів.

Незадовільний стан економіки країни не може не відбиватись і на окремих її регіонах, підприємствах, освітянських організаціях, тому, безперечно, важливим слід вважати й питання про "Заходи з економії матеріальних та фінансових ресурсів в університеті" (доповідали проректор з АГЧ і начальник планово-фінансового відділу). Заслухавши їх інформацію, Вчена рада рекомендувала відповідним структурам активізувати роботу по економному використанню ресурсів, а також затвердила відповідні заходи.

Жвавим було обговорення питань про висунення кандидатів на премію НАН України імені видатних учених та премію НАН України для молодих учених. Вирішено затвердити кандидатами на першу — Фільштинського, Миргорода, Олемського, а на другу — 23 кандидати (19 наукових праць), серед яких молоді вчені (7), аспіранти (8) і студенти (8) з фізико-технічного, інженерного, механіко-математичного та економічного факультетів.

Серед інших питань — надання права наукового керівництва аспірантами В.Н.Марченку, видання навчального посібника "Класифікуючі кристалізатори (основи теорії і розрахунків)" тощо.

Час невблаганний... Його все менше до закінчення передплати на "Резонанс".  
**ПОСПІШІТЬ!**

# ВЕДМЕДУ НАС НЕКАЖУТЬ...

Хто не мріє про відпочинок на морі? Для багатьох це тепер — нездійсненна мрія, але не для студентів СумДУ. З кожним роком зростає число прихильників спортивно-оздоровчого табору в Гурзуфі. І це не дивно. Чому? Треба там побувати, щоб зрозуміти. Чого варті лише вранішні пробіжки — через виноградники зі спілими гронами! Потім — дикий пляж зі своїми принадами. А вранішні запливи за буйки? А ще ж перелякані акули та русалки, які ледь встигали накивати п'ятами, побачивши наших плавців. Не менш цікавим було бродити Гурзуфською набережною, де аборигени пропонують усе, що можливо: від кукурудзи до криветок, якими ми заморювали черв'ячка в перервах між обідом та вечерею.

А пляж? Тут не лише купаються, звідси можна поїхати на катері чи водному мотоциклі, яхті чи водних лижах, а ще — поговорити з чайками або фанатичними рибалками, мрії яких крутяться навколо бичка.

Не можна оцінити і можливість побачити на власні очі овіяного легендами гірського медведя, тобто знаменитий Аюдаг. Як писав А.Міцкевич:

## ВРАЖАЮЧЕ- ДОБРЕ

2 Особливо по-святковому гамірно було на День працівника освіти у лекційній аудиторії кафедри анатомії на медичному факультеті: навряд чи коли ще можна відразу побачити так багато усміхнених обличь професорів, студентів, доцентів, викладачів, лаборантів. Сприяв такому настрою підготовлений силами студентів-медиків концерт. Він був вражаюче хороший. Особливо слід відзначити першокурсника Олексія Холодкова, який тричі з'являвся перед публікою. Перший раз — як гість передачі "Під звуком "пі", що тоді знімалася у нас на факультеті й вела її студентка Магадіна Абдалл. Потім Олексій затягнув таку жалібну пісеньку про їжу, що один із арабських студентів одарив його цілою гривнею. А втретє він уже був у ролі хрещеного батька сицилійської мафії, що ледь пробилася через кордони нашої власної з привітаннями для викладачів. Студенти також показали, що уміють співати під гітари російською та англійською мовами (Р.Глушко, С.Терехов, Ю.Шорніков, М.Вознюк), а також добре танцювати (Ж.Павлюкова).

Кульмінацією вечора було прохання ведучих (Тетяна Могила та Мирослав Шамалій) всіх встати та разом заспівати... Гімн медичного факультету на слова студента-третьокурсника В.Любчака.

**Сергій ПОДРЕЗ,**  
студент медичного  
факультету.

Влітку цього року, як і в попередні літа, студенти СумДУ працювали в будзагонах, що дислокувалися в Тюменській області. Будзангонівський рух нашого університету охопив значну частину Ханти-Мансійського округу. Окремі загони розташовувались в Пурпе, Новому Уренгої, Кагалімі та інших містах Північно-Західного Сибіру. Найчисленнішими були групи в Новому Уренгої та Кагалімі, переважно займаючись будівельними роботами, виступаючи в ролі бетонників, мулярів, штукатурів тощо. Але основна маса — це все ж бетонники.

Основними обов'язками тих, хто займався в СумДУ будзагонами, були:

- доставка студентів на місце роботи;
- забезпечення житлом студзагонівців;
- визначення фронту робіт у стислі строки.

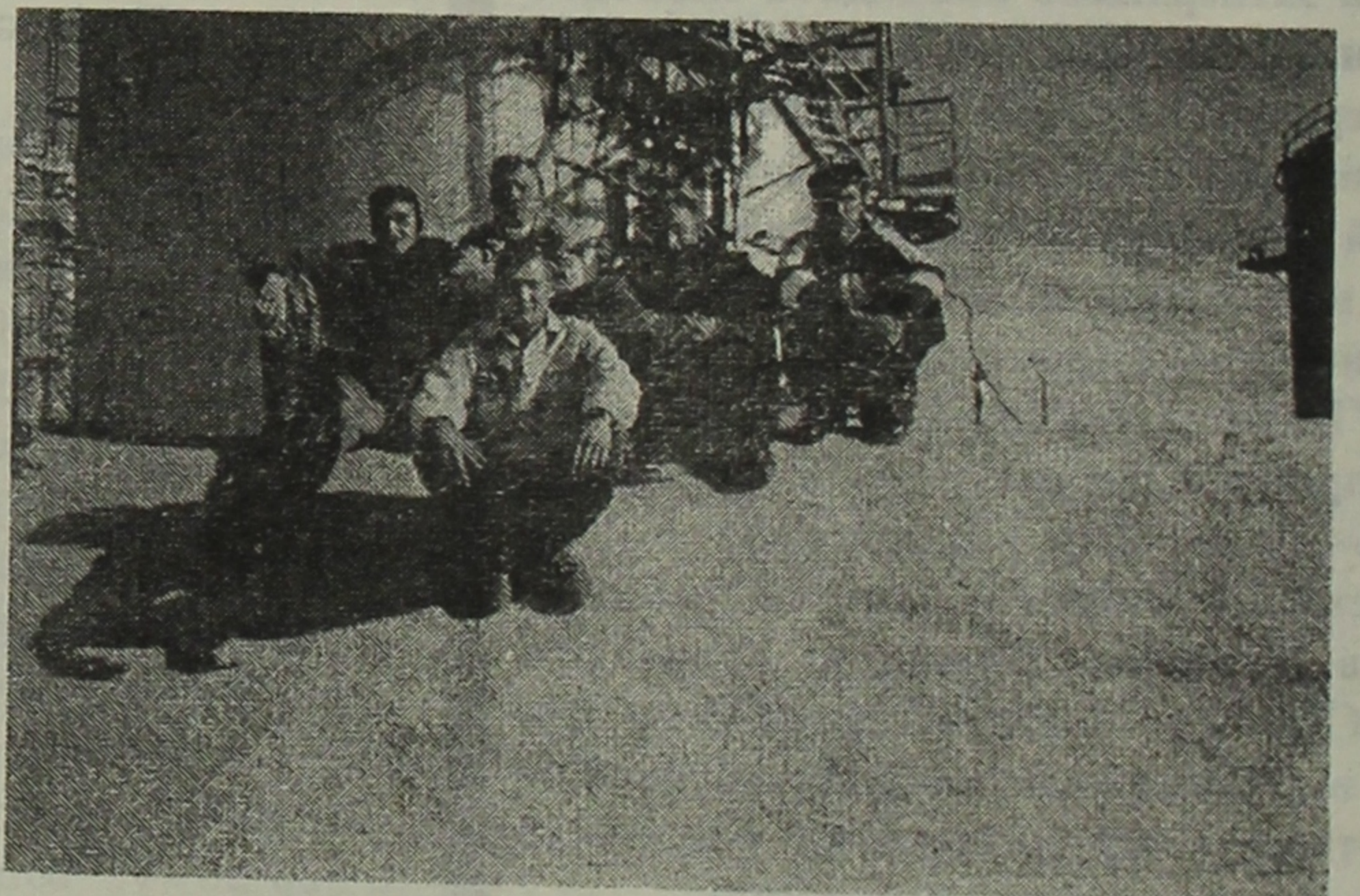
В нинішньому році з виконанням цих обов'язків усе було не так просто. По-перше, підприємство-роботодавець у Кагалімі фірма "Луктур" уклала договір з університетом на сто робочих місць, а коли значна частина студентів була вже в дорозі, — "Луктур" різко змінив умови і надав лише 70 місць. Тому наші хлопці, прибувши на

Взойдя на Аюдаг и опершись о скалы,  
Я созерцать лоблю стремительный набег  
Волн расхлывшихся и серебристый снег,  
Что окаймляет их гремящие обвалы.

Отож і ми, почувши легенду про ведмеда, відвідали його. Що за легенда? Колись у Криму мешкали велетенські ведмеді. Якось штормове море викинуло на берег дівчинку, яка дивом урятувалася після корабельної аварії. Звірі прийняли її в зграю і виховали. Коли дівчинка виросла і покохала, то ведмеді відмовилися відпустити свою вихованку до обранця, який приплив за нею на човні. Ведмеді почали пити воду й море мілішало на очах. Тоді дівчина заспівала, і звірі підняли голови, слухаючи її. Лише ватажок усе пив і пив, поки не скам'янів від горя. Міцні боки обернулись на прірви, спина стала вершиною, голова — гострою скелею, густе хутро — дрімучим лісом. Так виникла Ведмідь-гора. Кого залишить байдужим ця історія. Ось ми й зійшли на ведмежу спину, побродили серед хутра, вирішивши щоденно проводити тут тренування. А коли ми ішли вниз, ведмідь раптом ожив і підняв голову — заділи його за живе симпатичні сумчанки. Ось і ходять тепер чутки, що чекає ведмідь сумчан, погрожує випити все море, якщо в майбутньому році не придуть.

**Відпочиваючі**  
**С.В.НЕСВЕТОВА, В.В.ШУТКА, А.В.КАЛЬЧЕНКО**  
і же з ними.

## КАНІКУЛИ — З КОРИСТЮ



місце, змушені були ще майже тиждень чекати вирішення своєї долі.

По-друге, згідно з угодою житлом забезпечувалися лише ті, хто працював у фірмі. Тому, частині будзангонівців довелося тіснитися в гуртожитках, поселяючись у тримісні кімнати по 4-6 чоловік. Втім, питання працевлаштування та житла вдалося вирішити зусиллями начальника СБЗ СумДУ в Кагалімі і наших бригадирів.

Ще одна проблема виникла з працевлаштуванням, а саме: адміністрація міста видала розпорядження про те, що всі приїжджі повинні пройти медкомісію. На це пішло ще 2-3 дні. До того ж, ця комісія платна (300 тисяч рублів), а такі гроші вилилися далеко не в кожній кишені, тож і довелося взяти аванс у роботодавця. В попередні роки таку комісію ніхто не проходив. Достатньо було сумської довідки про придатність до роботи в Тюмені.

Але були й позитивні моменти. До того ж — чимало. Так, фірма оплатила дорогу, а в процесі роботи бійцям видавалися аванси, тому грошей на прожиток вистачало. Зароблене виплатили нам досить швидко: протягом 1-3 днів після закінчення роботи.

Вважаємо, що хлопці, котрі провели канікули в суворому сибірському краї, прожили цю частину свого життя не даремно з багатьох причин. Не остання з них та, що заробивши непогані гроші, всі благополучно повернулися додому і можуть віддаватися навчання значно активніше, ніж ті, кому заважають думки про нез'їдені сніданки.

**БРИГАДА**  
**СЕРГІЯ ЛЮБИЧА**  
**НА ФОТО:**  
студзагонівський  
відпочинок  
на робочому  
місці.

# ЧИ ПОТРІБНО ПЕРЕГЛЯДАТИ ІСТОРІЮ?

О.С.ТЄЛЄТОВ,  
проректор

Як відомо, історію не вивчають, а пишуть. Точніше, переписують, пристосовуючись до того чи іншого ладу, уряду, керівника тощо.

Останнім часом все більше з'являється нових термінів, понять, визначень, повністю протилежних тим, що склалися протягом минулих десятиліть не тільки в нас, а й у всьому світі. Добре було б, аби вони виникали під час наукових суперечок, обговорень, дискусій, на сторінках спеціальних, політичних та інших видань. Замість цього несподівано з'являється нове поняття, яке беруть на озброєння державні, громадські, освітянські органи та засоби масової інформації. Так виникли "Жовтневий переворот" замість Великої Жовтневої соціалістичної революції, перша та друга "українсько-більшовицькі війни" тощо. Необгрунтовані і недоведені, вони викликають нерозуміння у вчених, обурення у значної частини населення, дезорієнтують учнів та студентів.

Звичайно, в таких ситуаціях звертаються до експерта чи об'єктивного стороннього спостерігача, який без

(Продовження на 6 стор.)

## ВУСТАМИ ЗУСТРІЧНИХ

Не претендуючи на абсолютність і без претензій щодо повного вивчення проблеми, редакція все ж спробувала провести невеличке опитування членів університетського колективу. В коридорах різних корпусів до студентів та викладачів СумДУ громадські кореспонденти "Резонансу" звернулися з одним запитанням:

— Що ви можете сказати про 7 листопада?

**Викладач філософії:** — Цього дня 80 років тому відбувся закономірний процес — без великих потрясінь, щоб не розстріляти кілька сотень тисяч, Росія не може. Такі потрясіння були й будуть. І не потрібно говорити, що ми не такі, як вони — Росія постала з наших коренів. А щодо подій 1917 року, то краще,

На календарі цього року 7 і 8 листопада — червоного кольору, але без якихось написів. На сесії ВРУ ставиться питання про скасування цього свята, яке одні називають Великим, а інші — Днем скорботи. Депутати не проголосували, але питання теке ще виникатиме неодноразово. Відповідь же на нього існує. В нашій історії, гортаючи сторінки якої, я й дійшов певних висновків, якими й ділюся з читачами.

"Невже правда, — пише історик І.Василевський, — що перший Романов був дійсно обраним, що руські люди з власної волі возвели на царський престол цього

Коли потрібен свіжий погляд на складну проблему, то проводять так звану "мозгову" атаку, з допомогою якої проблема розв'язується. Для цього запрошують не лише конкретних спеціалістів, а й фахівців з інших сфер діяльності. Щось подібне відбулось і під час проведення конференції "Жовтнева революція: значення, проблеми й результати", що проходила під керівництвом завідувача кафедри політології, соціології та права, доктора політології, професора В.С.Буцєвицького.

З вступним словом виступив проректор СумДУ О.С.Тєлєтов, який зазначив, що тепер — після 70 років вихвалень і 6 років нищівної критики — прийшов час об'єктивної оцінки Жовтневої революції. І зробити це повинні саме вчені. Цікавий аналіз тих часів, подій та їх учасників зробив доцент В.Є.Євдокимов. А доцент кафедри політології В.І.Гропін наголосив на тому, що буржуазна революція 1917 року не виконала свого завдання, тобто не вирішила питання волі, землі, політичних партій, припинення війни тощо. Країна опинилась без керівництва, жодна з партій не хотіла брати на себе відповідальність за державу і народ, крім більшовиків, які вирішили це революційним шляхом. Про неоднозначність сприйняття революції медичною інтелігенцією розповів завідувач кафедри соціальної гігієни, доктор медичних наук К.К.Васильєв. На протиріччя перших декретів революції, що почалася як переворот, зупинився завідувач кафедри промислової електроніки, доктор технічних наук, професор О.А.Борисенко. Якщо б влада більшовиків була легітимною, то не було б таких страждань народу, стверджував він.

В обговоренні доповідей брали участь викладачі кафедри політології, соціології і права, представники ветеранської організації СумДУ, вузів, шкіл і технічної інтелігенції міста. Були підбиті підсумки, узагальнені матеріали виступів, вироблено пропозиції. На жаль, уже вкотре проігнорувала конференцію кафедра українознавства.

НАШ КОР.

ніж Олександр Блок у циклі "На поле Куликов", я сказати не можу. Тож зачитую:

И вечный бой! Покой нам только снится  
Сквозь кровь и пыль.

Летит, летит степная кобылица  
И мнет ковыль...

И нет конца! Мелькают версты, кручи...  
Останови!

Идут, идут испуганные тучи,  
Закат в крови!

Закат в крови! Из сердца кровь струится!  
Плачь, сердце, плачь...

Покоя нет! Степная кобылица  
Несется в скачье.

Олена, студентка медичного факультету:

— День як день: не краще і не гірше, ніж інші.

Олександр, просто студент: — День революції. А загалом, просто день. Цього року — останній у робочому тижні.

Олексій, студент: — Це перша п'ятниця цього року, коли не потрібно йти на заняття.

# СЬОМЕ ЛИСТОПАДА: СВЯТО ЧИ ТРАУР?

А.І.Єщенко

16-річного хлопця, що не вмів ні писати, ні читати? Людині властиво помилятися. Але якщо помилки і окремої людини мають негативні наслідки, то помилки цілого натовпу призводять іноді до трагедії. Лев Толстой був геніальний, Спіноза — мудрий, Дарвін — далекоглядний. Але якщо зібрати в одному приміщенні 500 чоловік, кожен з яких поєднував би в собі велич Толстого, прозор-

ливість Дарвіна й розум Спінози, відірвати їх від своїх справ, від живого життя, то побачимо галасливий натовп, стадо баранів, підвладних випадку, не здатних розібратися в найпростішому питанні, які сліпо йдуть за тим чи іншим спритним поводителем. На земському соборі, де призвали на царство Михайла Романова, ні Дарвіна, ні

(Продовження на 4 стор.)

## ОКТЯБРЬ СЕМНАДЦАТОГО ГОДА

А.А.БОРИСЕНКО

Сегодня, после 80 лет со дня 25 октября 1917 года, нет полной ясности, что же произошло в тот день. Оценки противоположны. Одни утверждают, что это был государственный переворот, а те, кто его сделал, являются государственными преступниками. Другие доказывают, что это была революция, причем одна из самых величайших за всю историю человечества. Уже такая диаметрально противоположная оценка тех событий заставляет задуматься, а что же на самом деле произошло и кто же все-таки прав? Окончательная оценка, видимо, будет дана не скоро. Однако уже сегодня можно сделать некоторые выводы.

Среди тех, кто говорит о государственном перевороте многие не понимают, что революция совершается не во время захвата государственной власти, а после, когда новая власть проводит свои идеи в жизнь — прежде всего в экономику и политику. Допустим, что большевики, взяв власть, не изменили бы экономических отношений — сохранили в целостности и неприкосновенности помещичье землевладение и частную собственность на средства производства. Да, тогда это был бы государственный переворот, сделанный в целях узкой группы пришедших к власти людей и ни в коем случае это не была бы революция.

(Продовження на 5 стор.)

# СЬОМЕ ЛИСТОПАДА: СВЯТО ЧИ ТРАУР?

А.І.Єщенко

Толстого, ні Спінози не було, а були хитрі, собі на розумі бояри, які встигли вже декілька разів змінити личину, прислужившись і Василю Шуйському, і королевичу польському Владиславу, і королевичу шведському Карлу-Філіпу”.

“Хотіли обрати не найздібнішого, а найзручнішого царя”, — говорить відомий історик В.Ключевський. І взагалі більшість істориків визнає, що, говорячи про Михайла Романова, вихвалитись власне нічим. 32 роки просидів він на троні, володіючи величезною країною і необмеженою владою. Рубав голови боярам, діяв кнутом і батогами, посилав на війни своїх підданих і їх же зраджував.

“Характер у Михайла, при всій простакуватості, лукавий, — говорить І.Василевський. — Цікава й дуже характерна для його царствування історія розігралася при вирішенні питання про завоювання Азова. Співвідношення сил було не на користь Росії. Цар поохкав для годиться і, зрадивши козаків, відписав султанові, що козаки — бандити й завоювали Азов з власної ініціативи”.

Михайло Федорович наполегливо боровся з усіма проявами нового життя: переслідував танці, куріння табаку, а також іноземців, вважаючи їх нижчою расою. Страждали закатовані боярськими поборами й фізичними тортурами.

На троні його змінив син Олексій, який “отримав ім'я тишайшого царя. У нього було 14 дітей”, — так починав, поблизкуючи окулярами, з серйозним обличчям свої лекції В.Ключевський. Трон дістався Олексієві, коли йому, як і батькові, було 16 років. Про його придворне життя пише І.Василевський: “при дворі — більше 40 тисяч коней, яких обслуговує 600 чоловік. Грошові справи Олексія значно веселіші, аніж у Михайла. Для соколиного полювання й утіхи при царі — 3 тисячі соколів і 100 тисяч голубів, щоб їх годувати”.

В травні 1648 року товстий і рум'яний цар Олексій повертався з полювання. Несподівано натовп оточив царя й свиту. “Голосно кричить, стогне, гірко скаржиться своєму цареві люд московський! — пише І.Вас-

илевський. — Ображають бояри народ, податі страшні здирають, останню скотину відбирають у бідняків. Цар переляканий. Привітно намагається заспокоїти бунтівників. Люди розчулились — сам цар з ними ласкаво говорить. Йому бажають здоров'я і кланяються. Переляканий цар поїхав. І тут же боярин Морозов з вояками кинувся на натовп. Топтали копитами, били батогами. Натовп оскаженів і оточив Кремль. Цар вийшов на площу і слізно попросив народ пробачити Морозова. Розчулений, багатократно ошуканий народ знову повірив: хай буде так, як хоче цар!”

Жахливим в ті часи було життя жінки в суспільстві. Вона вважалась не лише істотою, яка не має права на звання людини, а навіть істотою нечистою. За вживання тютюну відрізали носи, але кабаки відкривали повсюдно: уряд робив усе, аби пили багато — прибутки в скарбницю.

Тридцять один рік царював Олексій Михайлович, доки на 48-му році ожиріння не звело його в могилу. “Його діти — немічний недоумок Федір та напівдіот Іоан. Петро I — не його син”, — говорить І.Василевський.

Петро I посів трон юним, як і його предки. “Наполеон — це ще не є Франція. Але Петро Великий — це Росія, її плоть і дух, її характер, втілення всього позитивного й негативного, — говорить французький історик”. На це Василевський зауважує: “Правильне чи неправильне це трактування, але щоб знайти той маленький ключик, за допомогою якого відкриваються й найбільші двері, треба перш за все забути, викинути з голови все те звичне й шаблонне, що пов'язують з іменем Петра шкільні підручники та офіційні історики. Навіть Пушкінські слова про Петра “то академик, то герой” не охоплюють повністю того величезного, хаотичного, суєтливості, могутнього і хворобливого чоловіка”. Біснுவатим,

п'яним, звіром, який гнів від сифілісу, називає Петра I Лев Толстой. Але нас цікавить більше те, як жилося народові російському та українському під час його царювання. Народжувались легенди: це не справжній цар, бо при ньому жодного світлого дня не бачили. Боярські діти скаржилися на податки, селяни — на підневільну працю, дворяни — на обов'язкову військову службу.

Протоколи допитів у Преображенському приказі передають ті невдоволення, за які Петро I зі своїм оберкатом Ромодановським відрубав голови. Н.В.Талицький, який розповсюджував у народі складені ним антипетровські зошити, пише: “На землю руську прийшов божим попущенням антихрист”. Талицького покарали лютою смертю, але думка про антихриста в народі прижилась. Наростала хвиля самоспалювань. За даними того часу, їх кількість досягла 20 тисяч чоловік. Суворість Петра вражає: якийсь селянин звинувачувався в тому, що привітав царя не зовсім так, як треба. Довічне ув'язнення “злодія” увінчує довгу серію перенесених ним тортурів. Іншого селянина звинувачено в тому, що не знав про те, що цар прийняв титул імператора: вірвані ніздрі й довічні каторжні роботи. У якоїсь жінки знайшли бочку з пивом, по якій написані якісь букви. Що вони означали, жінка не знала, але закатували її до смерті...

І.Василевський свідчить: “Петро I любив Росію, але любов'ю господаря, тупою і хижацькою любов'ю інстинкту. На перший погляд, держава — це свята святих у житті Петра. Зайва тисяча замучених тортурами, зайвий десяток тисяч покараних, зайва сотня тисяч загиблих у війнах та на будівництві нової столиці — “аби державі нашій була користь, а кров змивається легко, ще легше, аніж грязюка”, — говорив великий цар”.

Цей же історик запитує:

“Чи поважав Петро основи релігії”, — і відповідає: “Суворими заходами нав'язується народові релігійність, а в той же час Зотову присвоюється “Всеписьнейший” титул “Архієпископа Петербургського”, а Тихона Стрешнева висвячують у сан “папи Римського”. Старого п'яничку й гультю Мусіна-Пушкіна урочисто купають в горілці та пиві і називають “митрополитом Київським”.

Цікаве ставлення Петра до питань морального характеру. Коли він довідався, що згідно зі Статутом Карла V за прелюбодіяння — смертна кара, то запитував: “Хіба у нього, Карлуса, занадто багато підданих?” Прелюбодіяння він вітає, тому що воно обіцяє йому ще одного підданого, ще одного солдата, ще одного слугу.

Більшість істориків стверджує, що Петро I не був творцем, а лише наслідувачем. Всі його реформи привезені з Заходу. Але він увійшов у історію, як Петро Великий. Велич же його в тому, що жахливими, нелюдськими методами він розширив межі Російської імперії і впровадив те, на що іншому знадобилась би ціла епоха.

В ніч на 28 січня 1725 року Петро I помер, встигнувши написати холодючою рукою: “Отдайте все...” Третього слова написати не встиг. Як відомо, він відмінив порядок престолоспадкування. “Цар сам повинен визначати собі наступника”. Але Петро встиг лише вбити сина Олексія, а іншого наступника не призначив. Доньки його Анна і Єлизавета народилися ще до весілля, їх право на престол перекреслювалось незаконнонародженістю. Менше всього він міг бажати переходу влади до рук жінки Катерини. “Від цієї баби не можна чекати розуміння”, — стверджував Петро ще за життя. Покаравши Вільяма Монса, коханця Катерини, Петро обмежився тим, що голову покараного поставив у спальні дружини. Та, немовби насміючись над волею Петра, саме ця “баба”, яка нічого не розуміла в державних справах, саме ця зрадниця і захопила у свої руки владу.

Що ж пишуть історики про Катерину?

Про це — в наступному числі “Резонансу”.

# ОКТАБРЬ СЕМНАДЦАТОГО ГОДА

**А.А.БОРИСЕНКО**

смену демократии пришли диктаторы.

Еще в апреле и даже мае 17-го у большевиков не было никаких шансов и никто не воспринимал их всерьез. Заговорили о них после корниловского мятежа, этого ГКЧП 17-го года.

Действительно, массы не хотели жить по-старому, но они не очень хотели и большевиков. Радикализация пришла к осени, когда стало ясно, что Временное правительство, несмотря на все перетряски, неспособно овладеть ситуацией.

И все же большевики не имели большинства в народе. Этот недостаток они компенсировали яростным напором, энергией, убежденностью, верой в свое дело. Надо отдать должное их энтузиазму и самоотверженности. Вопрос в их пользу решил именно государственный переворот. Властью, которая так нечаянно оказалась в их руках, они умело воспользовались. Победив сначала в Петрограде, а затем в Москве, они оказались единственной организованной силой в законопослушной стране. В этом причина их первоначального успеха. Закрыв неудобные им газеты и развернув в полную силу агитацию, они перетянули, где угрозами, а где посулами, колеблющихся на свою сторону. Особенно важную роль в этом процессе сыграли левые эсеры, которые даже вошли в состав правительства, за что потом были жестоко наказаны.

В международном плане их идеи оказались близкими и понятными трудовым массам многих стран. Это спасло большевиков от настоящего военного похода Антанты. Та моральная и материальная поддержка белой гвардии, которая была, не идет ни в какое сравнение с возможным введением регулярных армий союзников на территорию России. Факт сочувствия Советской России простых людей многих стран говорит прежде всего о том, что Октябрьская Революция была не случайностью, а отражает закономерность развития общественных процессов в мире.

То, что произошло, должно было где-то произойти.

Например, пролетарская революция чуть не случилась в Германии и произошла в Венгрии. Радикализован был весь мир.

Да, таков ход истории. Где-то бывают землетрясения, а где-то нет. Кто-то родится богатым, а кто-то бедным. Где-то с завидной постоянностью происходят революции, а кто-то пользуется их плодами. Можно сколько угодно ругать Ульянова, Джугашвили и других большевиков, но то, что произошло, это не только их дела, это также закономерный ход истории. Истина, что благими намерениями вымощена дорога в ад, как нельзя ближе подходит к событиям 1917-го года. Вряд ли сами большевики ожидали столь печальных результатов своего переворота. А если бы знали, может и не пошли бы на него. Но ввязавшись в это дело, не могли уже из него выйти и шли до конца. И прежде, чем осуждать большевиков, надо войти в то время и поставить себя на их место: много лет они развивали свои теории, и вот случай — власть лежит покрытая пылью и никем не подбранная. Ее надо поднять, а уже с ее помощью реализовать эти теории. Ну как тут устоять. Вот они и попытались с известным теперь нам результатом внедрить их в жизнь.

А мог ли результат быть иным? Да, пример непа в Китае доказывает это. Но России и здесь не повезло. Рано умер Ульянов, и к власти пришел человек, не воспринимавший идей непа, он ортодокс и чрезвычайно консервативен. Кроме того, принципы, заложенные в организации партии большевиков, очень эффективны в экстремальных условиях и оказываются малоэффективны в мирное время. Поэтому, чтобы удерживать свою власть, большевикам все время нужны неординарные события. Если они не происходят, то их выдумывают. Кроме того, партия растлевалась изнутри: в ее ряды приходили новые кадры, часть из которых с пеленок не верили ни в какие идеи, кроме одной — личного успеха.

К сожалению, с конца 80-х история повторяется. На-

род не хотел жить по-старому, а Горбачев вел невыразительную политику реформ, выпустил бразды правления из своих рук. Их попытка поднять новый Корнилов-ГКЧП, но неумело, что его членов даже не судили и распустили по домам.

Все было бы хорошо, но обстановка вновь накаляется. Рынок требует знаний, опыта. А где их взять, если верхи знали совсем другой стиль управления и научить их новому очень тяжело. И тут новая дилемма: идти вперед, или возвращаться назад? На этот вопрос даст ответ ближайшее будущее.

И все же как оценивать революцию 1917-го года? Если во всероссийском масштабе, то, кроме страданий в начале века, она дала в его конце подъем благополучия и определенную стабильность. Была и социальная защищенность, и бесплатная медицина, и бесплатное обучение. Отсутствовала безработица. В этом притягательная сила и база нынешних коммунистов.

Если же оценивать революция во всемирном масштабе, то это событие изменило мир.

Под воздействием революции и ее угрозы строились отношения между трудом и капиталом в странах капиталистического мира, что привело к невиданному взлету научной и технической мысли в них. Капитал уступал по многим социальным вопросам трудящимся, поскольку на примере России боялся потерять все. И в этом, прежде всего, значение Октябрьской революции. В то же время последствия этой революции для России вызывают споры, продолжающиеся до сих пор.

Что же касается самой коммунистической идеи, то она будет жива, пока живет человечество. Созданная в человеческом воображении тысячи лет назад, эта идея — равенства и общего счастья — неистребима, как и сама жизнь.

К сожалению, природа не терпит равенства и постоянства. Ей присуще разнообразие. В этом смысл движения и развития. Поэтому так загадочна и во многом необъяснима окружающая природа, в том числе и природа человеческого общества.

**ВІД РЕДАКЦІЇ:** На прохання автора, оскільки, за його словами, революція Російська, — матеріал вміщено російською мовою.

емоцій зміг би підтвердити або заперечити ту чи іншу думку. Переконаний, що ніхто не буде проти, коли такою людиною виступить Володимир Вінниченко, тим більше, що свої погляди він висловив наприкінці життя, через багато років після описаних ним подій.

Є основна ознака, за якою відрізняють революцію від перевороту: революція змінює лад, а переворот — лише керівництво. Це стосується усіх революцій — і французької, і Великої Жовтневої, і ісламської, що при підтримці мас в Ірані замінила монархію ісламською республікою, і так званої "оксамитової" в серпні 1991 року, що увінчала розвал соціалістичної країни і замінила соціалізм диким капіталізмом. Вінниченко про події 1917 року писав: "...ми своєю політичною спровокували національну ідею, виставили її ворожою до соціалістичної революції"; "...самі маси були з природи своєї, свого класового становища більшовиками, себто — вони всією своєю істотою хотіли повного політичного і соціального визволення":

## ЧИ ПОТРІБНО ПЕРЕГЛЯДАТИ ІСТОРІЮ?

**О.С.ТЕЛЕТОВ,  
проректор**

"...всі ті солдатські маси, а також українське національно-свідоме робітництво, що підтримували Центральну Раду, зовсім не були ворожі до більшовизму. Вони не могли бути до нього ворожими, навпаки, вони всією душою поділяли його лозунги цілковитого соціального визволення"; "Вся причина (поразки — авт.) в тому, що українська влада, що вся керуюча партійна українська демократія розійшлася з своїми масами, що вона була соціально непослідовна, нерішуча, невиразна, несоціалістична".

Ще більшим дивом є термін "перша та друга українсько-більшовицькі війни". Складається враження, що не більшовиків, а німців, яких у ті часи гостинно запросили в Україну, підтримував український народ. "Коли б проти нас не було повстання нашого власного

селянства і робітництва, то російський совіцький уряд не зміг би нічого зробити проти нас, і не російський совіцький уряд виганяв нас з України, а наш власний народ, без якого і проти якого, ще раз скажу, російські совіцькі війська не могли би зайняти ні одного повіту з нашої території," — пише Вінниченко. І далі продовжує: "Так звані пануючі класи, маючи всі матеріальні, фізичні і духовні засоби, маючи повну волю для організації економічного, політичного життя, ці класи несли тільки дезорганізацію і руйну в край, переслідуючи тільки свої вузькокласові егоїстичні інтереси, ці класи вели воістину грабіжницьку політику краю. Ними розграбовано, розкрадено і роздано в чужі імперіалістичні руки значну частину державно-народного майна. Дбаючи тільки про накоплювання капіталів у приватних руках, ці люде довели промисловість до повного занепаду,

а господарство краю до злиденного стану. [...] капітал і буржуазія говорить і пише свої вивіски на тій мові, на якій до неї пливають гроші, що вона охоче сама напише вивіски не тільки на українській, а на негритянській мові, коли помітить, що це допомагає припливу грошей".

Безумовно, через 80 років перед нами постає багато нових питань. Чому, наприклад, уральський босяк, хлопчик з полонини, чи "кишлячний мальчик", яким революція дала все можливе, так її зрадили? Чому знехтувано неп, порція власності в якому була оптимальною і про який В.І.Ленін говорив, що він "всерйоз і надовго"? Чому в серпні 1991 року робітничий клас не тільки не захистив "свою революцію", а брав досить активну участь у скасуванні її завоювань?

Таких питань чимало. На всі потрібно отримати науково-обгрунтовані відповіді. І робити це слід нам, науковцям. Тільки таким чином ми зможемо не лише дати молоді знання з суспільних наук, а й навчити її робити правильні та корисні висновки.

6

# А В СУСІДА ХАТА БІПА...

ЧИ ТО ПАК  
— вибори  
розпочалися

Про те, що розпочалась боротьба за крісло у Верховній Раді, члени університетського колективу дізналися не лише з повідомлень засобів масової інформації, а й по активізації вояжів, які здійснюють до нас різні посадові особи з самого Києва. Ось і нещодавно в залі засідань ми мали змогу поспілкуватися з О.І.Соскіним (колишній радник Кучми з макроекономіки, голова Української Національної Консервативної партії), В.В.Онопенком (колишній міністр юстиції, голова Соціал-Демократичної (об'єднаної) партії), В.М.Пилипчуком (депутат Верховної Ради) та Ю.В.Комаровим (голова Сумської обласної асоціації підприємців).

Коли брати враження від зустрічі конкретної людини — зокрема, журналіста — то найбільше його справили виступи О.І.Соскіна та В.М.Пилипчука. А ще — реакція на сказане присутніх. Перші заділи за живе показом тої жахливості, в якій зараз знаходимося усі ми. А другі — своєрідним сприй-

няттям почутого. Аби не бути голослівними, наведемо деякі моменти виступів урибульців.

Олег Іванович Соскін, зокрема, зацентрував увагу на тому, що в Україні йде "дебілізація" суспільства, яка проявляється у двох чинниках. Перший — винищення освіти: під прикриттям економії коштів місцеві органи влади в деяких областях України оголосили про закриття 118 шкіл, 103 з яких розташовані в сільській місцевості, йде тотальне винищення середньої спеціальної освіти. Другий чинник — розширення (або незменшення при очевидній необхідності) кількості технічних спеціальностей у вузах і згортання гуманітарних професій. Тобто, робиться все, щоб людина стала додатком до комп'ютера, розумілася лише у своїй вузькій спеціальності і абсолютно не вміла абстрактно мислити: таких легше вести до тоталітаризму. А до цього, наголосив виступаючий, в Україні йдеться.

Перші дії нинішнього уряду, на його

думку, лише поглибили економічну кризу. Все більше громадян опиняється за межею бідності, їх позбавляють будь-яких можливостей чесно заробляти гроші на життя. Треба було урядові піти або на емісію, як пропонував Суслів, або взяти частину коштів із резервного фонду НБУ, або зробити інші нестандартні кроки. Те, до чого вдався уряд, зайвий раз засвідчило, що він перебуває у пастці, з якої не бачить виходу. Тобто, дозволили американському банку через його Люксембурзьку філію випустити наші боргові зобов'язання у вигляді цінних паперів на 450 млн. доларів. Потім ці папери були продані через пул німецьких і американських банків японській інвестиційній компанії Немура. І сьогодні ми вже винні Немурі ці 450 млн. Але цікава річ: взяті гроші на рік під 12 відсотків, які сплачені наперед. Це означає, що Україна одержала суму на 12% меншу.

(Закінчення на 7 стор.)

# А В СУСІДА ХАТА БІЛА...

ЧИ ТО ТАК  
— ВИБОРИ  
РОЗПОЧАЛИСЯ

(Закінчення. Початок на 6 стор.)

Чи мав право уряд випускати боргові зобов'язання України без дозволу Верховної Ради? Не мав. Чи мав право уряд без дозволу ВР збільшувати планку зовнішнього боргу України? Не мав. А депутати про це — ні пари з вуст.

На жаль, означений крок не єдиний невірний. На пропозицію Суслєва і за підтримкою, як це не дивно, Тігіпка, на 1998 р. була закладена 16% інфляція і 10% девальвація гривні. Такими діями знищується фінансова стабільність, яка дісталася людям великою ціною. І ось, замість того, щоб розпочати структурно-інституціональні реформи, уряд знову вирішив кинути державу в круговерть інфляції, девальвації і обезцінення національної валюти.

Суслєв для наповнення бюджету пропонує розширити базу оподаткування. І це при тому, що у нас податки і так складають 130% від прибутку. Їх, разом із обов'язковими відрахуваннями, на сьогоднішній день існує вже більше 37. Планується цю кількість збільшити. І викачуватимуться податки з людей жорсткими методами. Ми вже маємо індивідуально-ідентифікаційні номери, як у концтаборі, розпочато процес біометричної ідентифікації особистості кожної людини, що раніше застосовувалось лише до злочинців. Кожного при бажанні можна посадити до в'язниці, інкримінуючи міфічний злочин "за ухилення від сплати податків". А вони ж сьогодні становлять 130% від прибутку! Як же не ухилишся?!

А ще пропонується через розширення бази оподаткування відібрати гроші у людей і спрямувати їх — понад 4 млрд. грн. — на ... державні капіталовкладення(?). Це означає, що гроші знову будуть розкрадені, витрачені для збагачення певних кланів нинішньої компрадорської олігархії, для забезпечення діяльності і розширення поліцейсько-карного апарату, який уже сьогодні перевищує мільйон працівників.

Ми знаємо, що Суслєв, Жир, Азаров, Тігіпка, до цього був іще Пинзеник, є прихильниками надзвичайного економічного стану із запровадженням карток і поверненням до бюрократично-командної системи управління. До цього тяжіють і сам Кучма, і його оточення. Але знаємо ми і про те, що з цим передбачається введення системи державних комісарів в усіх установах, підприємствах, банках; заборона публікація будь-яких опозиційних думок тощо. Щойно введеться закон про надзвичайний стан, відразу ж розпочнуться акції інтернування. Відомо, що по-

близу Чорнобильської зони на площі у 980 км уже відселено кілька районних центрів. Саме тут, за колочим дротом, як мені здається, будуть нагромаджуватися опозиціонери. Все хлопці, припливли, — підвів ризику промовець.

Свій виступ В.М.Пилипчук розпочав із заяви, що цього разу не збирається балотуватися до Верховної Ради і приїхав на Сумщину, аби закликати людей не голосувати за комуністів і соціалістів. Їхня підтримка, наголосив він, — бідні люди. Тож чим їх буде більше в Україні, тим більше вони набірають голосів на березневих виборах. А для цього зараз робитимуть усе, щоб кількість бідних, незадоволених зростала. За останні роки, сказав виступаючий, комуністична партія стала абсолютно іншою — з неї вийшов цвіт. Раніше з комуністами можна було говорити фактами та аргументами, які діють на інтелект. Нинішні — фактів не сприймають.

Для того, щоб вивести Україну з кризи, кілька разів наголосив промовець, потрібно подякувати всім революціонерам, хочуть вони по ордену — дати, аби тільки посиділи без діла. Не слід пускати до ВР артистів, літераторів, політиків і їже з ними, а обрати туди юристів та економістів, щоб зробили нормальні закони.

Свої слова В.М.Пилипчук почав підкріплювати фактами: комуністичною і соціалістичною фракціями та їхніми спільниками було провалено у ВР реальний закон виходу з кризи. До речі, жоден із депутатів від Сумщини не проголосував за цей закон. Натомість, ВР уже в першому читанні схвалила проект "Закону про податок на нерухоме майно громадян". Він зобов'язує кожного сплачувати 0,5 відсотка від ринкової вартості нерухомого майна. Для стягнення цих грошей буде створений новий орган, який проводитиме оцінку майна і матиме повноваження "забезпечувати доступ службових осіб державної реєстрації для огляду нерухомого майна, вимагати від власників давати письмові пояснення з усіх питань, що виникають під час перевірки наявності та стану нерухомого майна". І може статися, якщо людина обклала ванну кахлем, поміняла крани на кухні, то ціна її житла зросте, і вона муситиме платити більший податок. Слід зауважити, що в проекті закону не сказано про те, як бути, коли людині, котра має власне житло, по півроку не виплачують зарплати.

Пройшов у першому читанні і проект "Закону про декларування доходів

і майна фізичних осіб". У ньому, наприклад, передбачено, що громадяни вносять до декларації всі доходи, отримані за рік: гроші, вартість вирощеного на городі, а також доход... "у нематеріальній формі". Це "грошовий еквівалент вартості послуг, майнових і немайнових прав, одержаних суб'єктом декларування". Серед них і така річ, як подарунок вам на день народження чи весілля. У разі несплати ви матимете справу з відповідними статтями вже прийнятого "Закону України "Про внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за ухилення від сплати податків".

Якщо будь-хто у світі, продовжив В.М.Пилипчук, брався за реальні реформи, він зменшував податковий тиск, здійснював широку приватизацію, створював умови для розвитку підприємництва, виплачував людям вчасно заробітну плату, створював можливості для виїзду за кордон для обміну досвідом. Якщо ж прагнуть створити тоталітарну систему, то розширюють поліцейсько-карний апарат, підтримують людей "заплямованих", дають їм нагороди, звання, керівні портфелі, накладають цензуру, створюють систему, яка б генерувала фізичну розправу над інакомислячими. Загалом у світі вважається, що коли податки підприємства перевищують 30%, починається критична межа Лефера розвалу економіки. У нас ця межа перевищується удвоє, а по деяких галузях утворює. Наприклад, собівартість видобутку тонни нафти в Україні становить 19 доларів. Відпускається ж вона по сотні з гаком. І ще: щоб видати людині на руки 80 копійок, потрібно нарахувати 1 гривню 86. За таких умов економіка пливе в тій...

Ось так — з підтвердженням слів фактами, з наголошенням на певних моментах — говорили гості. Дехто ж із слухачів обзивав їх, м'яко кажучи, нечесними людьми, просив не гудити компартію. Дехто відстоював підняття, а не зменшення податків, бо тільки так, на їхню думку, можна наповнити бюджет і видати нам зарплату. Дехто пропонував обирати до ВР не юристів та економістів, а технічну інтелігенцію. Дехто підтримував "Закони", за якими доведеться платити за все: у мене дача менша, я заплачу менше, а от сусід...

Це нагадало статтю в одній газеті, де описувалося про "розширення бази оподаткування". Автор того матеріалу, розповівши інтелігентним людям про те, що нас чекає, замість обурення почув запитання: "А пільги будуть?"

**В.КОНОТОПЕЦЬ**

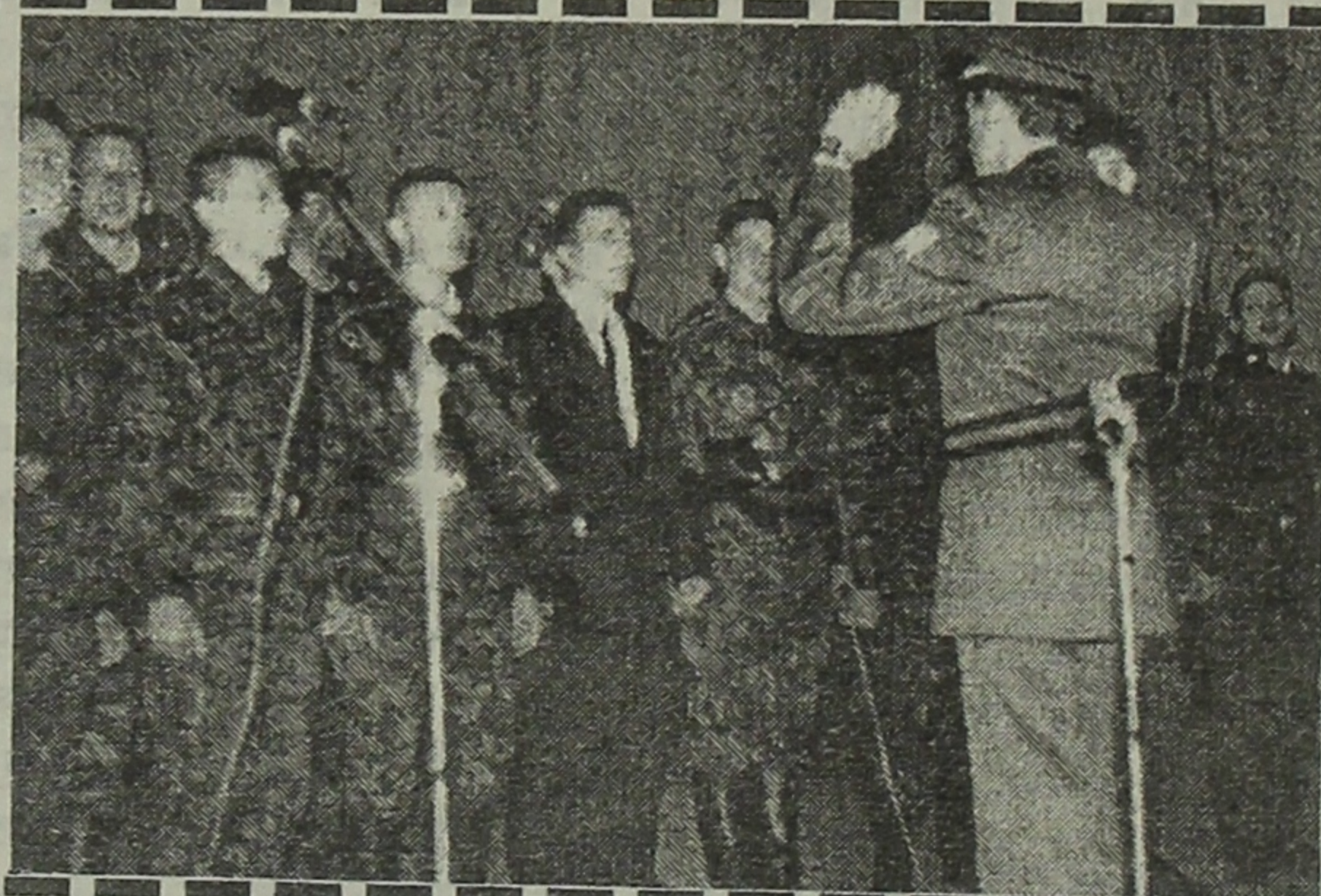
# "ЗОЛОТИЙ ІНТЕГРАЛ-97" ПОГЛЯД З КРІСЛА ГОЛОВИ ЖУРІ

Коли сказати про цьогогорічний "Золотий інтеграл" — конкурс художньої самодіяльності першокурсників — коротко, то можна висловитися одним словом: СВЯТО. Так, це було справжнє свято студентів. Ті з них, хто виходив на сцену, творив його для тих, хто по саму зав'язку два дні наповнював зал. Останні вели себе саме так, як і належить глядачам такого віку: гаряче підтримували кожен номер концертної програми, не жалючі долонь аплодували, вигукували схвальні слова. Й аби орієнтуватися по глядачах, то виступи всіх без винятку факультетів (на сцені були інженерний, економічний, механіко-математичний, фізико-технічний, медичний, а також військовий інститут артилерії та машинобудівний коледж), абсолютно все представлене ними слід було оцінювати найвищими балами.

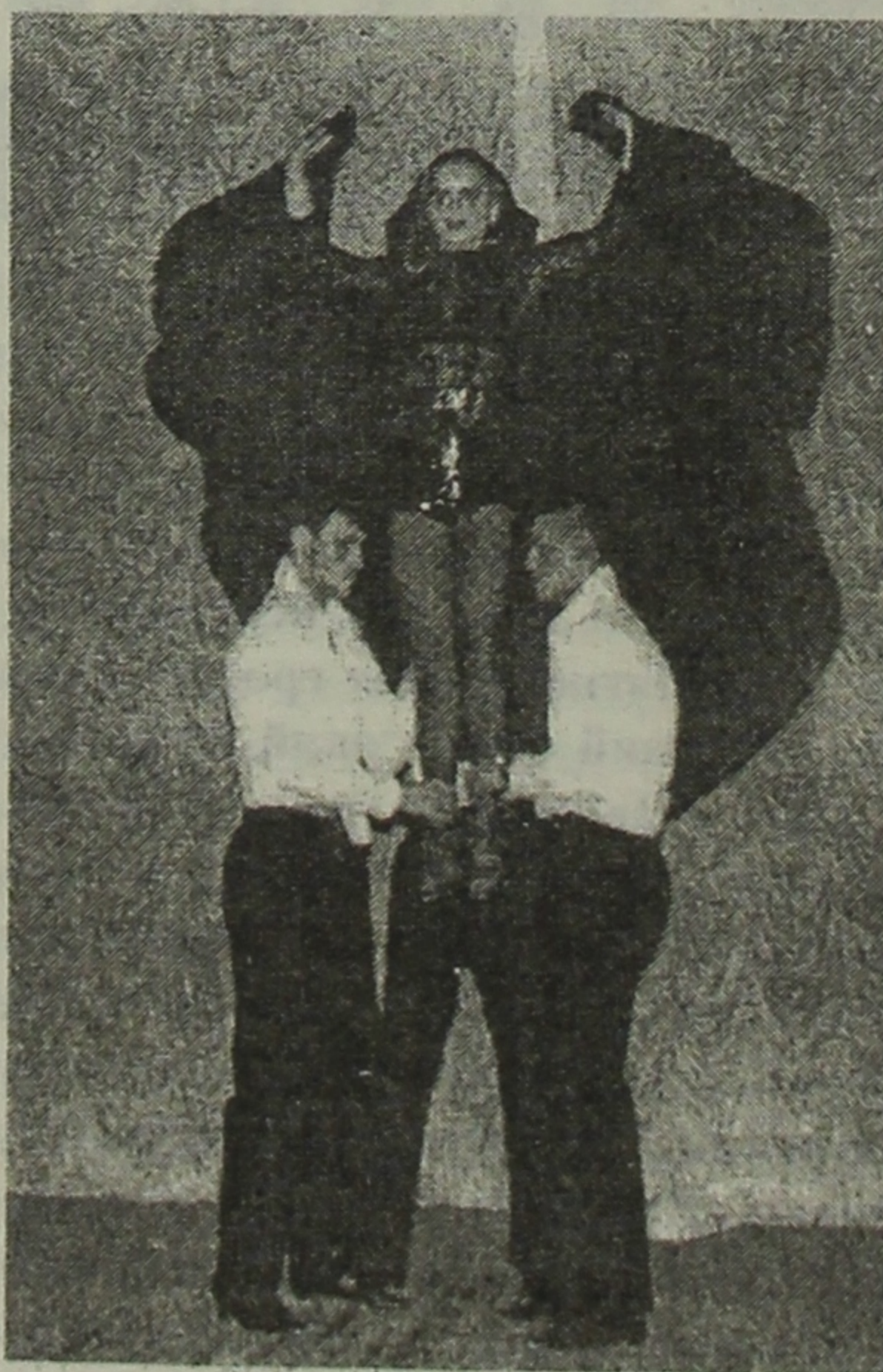
Однак, конкурс на те і конкурс, щоб були переможці. А журі на те й журі, щоб визначити саме цих переможців та пожурити тих, хто цього разу не переміг. Тож, після чотиригодинного сприйняття концертів, ми одностайно, калькуляторно підрахувавши бали, дійшли висновку: із сумою 4,3 бали переміг економічний факультет. На друге місце (4,1) піднявся перший курс військового інституту артилерії. Третім був (4,0) механіко-математичний факультет. Всі вони отримали в подарунок торти від СумДУ, підготовлені студентським клубом університету (директор Г.М. Костіна), а також подарунки від спонсорів "Золотого інтегралу" — видавництва "АШ-плюс",



*Команда-переможець. Економічний факультет*



*Виступає хор військового інституту артилерії*



*Танець "Ворона" від механіко-математичного факультету*

яке представляє в Сумах газету "Антенa". Торти отримали й переможці номінацій за: кращий танець, кращу пісню та інструментальну мелодію, кращу гумористичну сценку та пантоміму, кращий оригінальний жанр, краще представлений художній твір, кращий конферанс. Фактично, виступи всіх команд були підсолоджені. Щоправда, неоттортованим залишився медичний факультет. Саме про їхній виступ кілька слів, адже за медиків, зізнаюся зараз чесно, вболівав дехто з членів журі, в тому числі і його голова.

Не можна сказати, що медики виступили гірше, ніж інші. Виступи всіх команд були загалом рівними. От тільки деякі моменти не дозволили студентам та студенткам цього факультету піднятися на п'єдестал пошани або всією командою, або хоча б у якійсь одній номінації. Цими деякими моментами було замилювання очей журі. Наприклад, у програмі виступу значилося, що пісню "Молитва" виконуватиме Ю.Шорников. Пісня ця прозвучала й непогано була сприйнята глядачами. Щоправда, заспівала її студентка другого курсу Сологубовська. Підставки були і з танцем, і з акробатичним етюдом. Тут зазначу, що за домовленістю ще з першого конкурсного дня подібні моменти в усіх факультетів оцінювалися нижче, ніж сам номер того заслужував. Хоча й підставки між собою різнилися. Одне діло, коли старшокурсник виступає в ролі ведучого, зовсім інше, коли деякі факультети пропонували нам оцінити майстерність гітаристів, які буквально губилися за професійною



— Юрію Дмитровичу, як зустрів колектив коледжу звістку про те, що тепер ви університетівці?

— Як і будь-яка нова справа, це має і свої плюси, і свої мінуси. Про останні говорити поки що рано, проживемо — відчуємо. А от щодо плюсів... По-перше, певний досвід співробітництва з університетом у нас є, адже ми

рез три роки (!) — різко зменшиться кількість дев'ятиклас-

# НАШОГО ПОЛКУ ПРИБУЛО

на- га- даю, входили ще до навчально-виховного комплексу "Фізтехівець". Були й інші форми цього досвіду, як правило, плідного. На

сьогодні, крім наших 42 штатних викладачів, вчать учнів і 18 викладачів СумДУ, серед яких більшість кандидатів та докторів наук. Хіба підвищення наукового рівня викладання не позитивна ознака? Сподіваємось і на те, що більш повно (бо ж маємо тепер більше й прав) будемо користуватись університетськими бібліотекою, лабораторною та навчальною базами. Наші викладачі, які бажають підвищити кваліфікацію, зможуть зробити це, сподіваємось, значно простіше. Де ж ще її підвищувати, як не на ФПК СумДУ. Певен, що неабияка користь буде і від нашої участі в методичній та вченій Радах. Хочеться вірити, що спільна робота, яку вели наші колективи не один рік поспіль, за нових умов стане більш конкретною, більш активною.

Є й інші позитивні моменти. Наші випускники й раніше мали певні пільги при вступі до університету. Зокрема, "підкидали" ми їх відразу на четвертий курс, а це викликало певні труднощі при складанні плану прийому вузу. Тепер такі плани — спільні, отже легше буде і прогнозувати, і коригувати їх в разі потреби.

— Якщо мова зайшла про прогнози... Які проблеми, на вашу думку, погрожують саме "мінусами" при всіх незаперечних "плюсах"?

— Важко сказати. Іноді, як відомо, можна спіткнутись і на рівному місці. Головне, аби було обопільне бажання розв'язувати ту чи іншу проблему, яка виникне. А їх, вочевидь, виникатиме чимало. Наприклад, демографи говорять, що після 2000 року, а це вже че-

Йде реформування мережі вищих навчальних закладів України. Наказом міністра освіти №218 від 20.06.97 р. ліквідовано ряд навчальних закладів I рівня акредитації, а їх будівлі, споруди та контингент студентів передано вузам вищих рівнів. Згідно саме з цим наказом Сумський машинобудівний коледж став ще одним підрозділом Сумського державного університету. З директором коледжу Ю.Д.МИХАЙЛИКОМ, котрий працював тут 35 років, пройшовши шлях від викладача до керівника, зустрівся кореспондент "Резонансу".

ніків, за рахунок яких поповнюється наш учнівський контингент. Треба думати, як переорієнтуватись на



приймодинадцятикласників. Тепер ця наша проблема стає і університетською. Або ось

ще: студенти університету звільняються від призову до армії, а наші учні — ні. Як комплектувати групи, як зробити, щоб і тут панувала "рівність"? Безсумнівно, потенційні мінуси пов'язані зі взаєминами між колективами. Дві людини не відразу знаходять спільну мову, а тут сотні й сотні людей. Все залежатиме від того, наскільки чітко вдасться з'ясувати

права та обов'язки і нашого педагогічного колективу, і нашої адміністрації по відношенні до "центру". І до об'єднання, і після нього болючими були і лишаються господарчі питання. Треба зробити все, аби вони не ускладнилися. Тут спільного досвіду фактично немає, треба шукати його належні форми.

— А як щодо спорту й культурно-масової роботи? Адже у вас тут чимало власних традицій...

— Якраз там, де є традиції, потоваришувати найлегше: можна й інших подивитись, і себе показати, не втрачаючи при цьому власного обличчя. Наші молоді таланти вже виступили в університетському "Золотому інтегралі". Гордість же наша — танцювальний ансамбль "Натхнення" (керівник Т.І.Шепіцина) — знають і цінують не лише в Сумах: неодноразовий учасник республіканських оглядів-конкурсів, носить звання народного.

Що ж до спорту... Найкращі наші волейболісти, баскетболісти, легкоатлети поповнять збірні команди СумДУ. Крім того, продовжимо виступ на першість області серед навчальних закладів самостійною командою. Тут своїх позицій — а ми постійні лідери — втрачати не збираємось.

— А коли взагалі народився ваш навчальний заклад?

— Це більш ніж актуальне питання. Виповнилося нам 80. Отже, відкрито нас у 1917 році — профспілкою бельгійського акціонерного товариства, як професійну школу. В 1991 році відбулася реорганізація з машинобудівного технікуму на коледж такого профілю. Базовими нашими підприємствами є АТ "СМНВО ім.Фрунзе", АТ "Насосенергомаш" та "Центролит". Згідно відповідних договорів (не комерційних, під держзамовлення) випускаємо для них близько 150 молодих фахівців, які продовжують традиції попередників. Користуючись нагодою, хочу привітати з Днем студента і побажати успіхів усім сту-



ден там, а особливо нашим колишнім випускникам.

НА ФОТО: в навчальній лабораторії; в Києві виступає ансамбль "Натхнення".

# ПРОЗА, АКОРДИ І БУЇНІ ГОТІВОНЬКИ

Частина друга  
**ВТОРЖЕННЯ**

Зараз команда "Тарас Бульба" є найбільш згуртованою. Мабуть, у всіх Сумах. За час вого існування "ТБ" дали жару на сцені політеху та за його стінами, втерли чимало носів, з'їли чимало собак і ще більше викинули різних номерів. А починалось усе...

Рік тому, тоді ще першокурсники СумДУ, Антон П. і Андрій С. ризикнули взяти участь у "Золотому інтегралі". Група збилась до купи на чистому ентузіазмі, музика готувалась виключно така, яка приходила на думку. Завдяки особистій і музичній якості складу (разом зі "свіжим" ударником Андрієм К.), їх репетиції зацікавили масу знайомих і незнайомих людей музичного, а іноді й антимузичного плану. Виникнувши, як Frontover, вони "проінтегрувались" як Simple Pimple. Конкурс минулого року вийшов дуже вдалим, і після нього група ще більше заглибилась у роботу. Дуже важливе підкреслення — хлопці не спускали рукави увесь час, доки вони могли їх спускати. Небавом приєднався до них басист Вовчик С. (могутнє поповнення). Кожен учасник привносив своє звучання в композиції. А взагалі музика писалася так: на основну тему накладались варіації кожного з учасників, виходив коктейль з думок і звуку, який потім і ставав кінцевим варіантом композиції.

Ідеї виходять від всіх музикантів. Але основний тягар на Андрієві "Santiago". З самого початку вирішили грати якісно і весело, що врешті-решт і здійснили. Неповторний і стійкий смак музики "ТБ" не розпилювався в стінах музичних шкіл, плоди майстерності збиралися на трудовому полі, весь інструмент діставали за власний рахунок, навіть тихенькі хатні підсилювачі час від часу зникали зі звичних, насиджених полиць.

Повільно, але невпинно група вжилася в стіни політеху, знайшовши притулок у Коморі (місце, де здійснюються невеличкі рок-революції). Звідси й пішла світ за очі їх перша програма, представлена в концерті університетських груп. Це - "Bubble Frogs", далеко не гидке каченя вересня 1997 року. Вже тоді хлопці чітко визначилися в музиці: люди приходять на концерт, аби поринути в музику, аби забути про недописані конспекти з основ квазітеоретичних розподільників, аби просто добре провести час. Загалом

музиканти тонко відчують музику та реакцію глядачів і взяли на себе передачу позитивної енергії (настрою) слухачам, щоб через загрубілі почуття звичайна людина сприйняла цю енергію і раптово для себе подумала: "Ги... І що це мені так хороше?", абсолютно не здогадуючись, яка робота і натхнення стоять за вібраціями цих стареньких динаміків на яскравій сцені. Santiago вигукував тоді: "Це наш перший нормальний концерт!.." Далі паротяг абсолютно не зупинявся. Забувши свої "старі" пісні, група взялась за нові, дещо гірші.

Зима того року видалася холодною, але наповненою найрізноманітнішими випадками, в тому числі, сусідство з Rag Excellence та Mind Shackles, запис із "dk IID - Sp dd", накопичення до-свіду-

з паяльником у руках, орди друзів, репетиції, настройка інструментів і довгі зачайні філософські бесіди у перерві між музикою (тут народились імена "Красный Куртизан", "Лучше застрелиться", "Тарас Бульба", "Frontover", "Simple Pimple", "Bubble Frogs", "Dead Mermaids"). До речі, у групи є своя філософія: часто досить об'єктивно знаходяться причини тих чи інших непорозумінь, відповідь на досить спірні питання. У них є чого повчитися студентам і молодших, і старших курсів: вони вміють слухати, мають власну думку, вміють розгледіти добре й погане (а цього часто-густо не вистачає навіть літнім людям). Музиканти проходять як би другу школу поряд з університетом.

Так, до другої річниці історичного фестивалю "Музична магія — 95", у 27 раз переосмисливши погляди на життя та економічну теорію, група взялась за організацію концерту своїми силами. Домовлялися про все самі: про звук, приміщення, апаратуру, оголошення, запрошення музикантів... Цим група "Лучше застрелиться" віддавила п'яти, мабуть, і Роману Києвицькому з Ж. Положієм (найнепосидючішим організаторам концертів у Сумах). Досить спритно.

Цим група показала, що не в бурях народилась, і що голова — джерело багатьох дерзань та перипетій, особливо якщо вона не в "Форді" на задньому сидінні, а в сейфі поряд з медіаторами, паяльниками та запасними струнами.

Зараз "Тарас Бульба" поновив репетиції з покращеним парком інструментів та ідей. І я певен, що їх непосидючість дасть про себе знати душе швидко, тут і гадати нічого. Все Simple. Pimple.

**ВАС  
ЗАПРОШУЄ**

**КАВ'ЯРНЯ  
МУЗОН**



Комора на той час стала неофіційною Меккою студентства. Зіж група "Тарас Бульба" взяла участь у рок-фестивалі, який проходив у кінотеатрі "Оріон". Разом з ними виступали там "Гумові віторки", "Крем", "Ассої", "Trans"... Для багатьох слухачів той час згадується як золотий, хоча "ТБ" тоді тільки набирало оберти — головне місце в кожному окремому музиканті зайняв інструмент, а внизу все притрусилось заліковками, телефонами, президентами...

Життя музиканта зовсім не схоже на життя власне студента (як і на життя іншого музиканта): замість домашніх занять у голові нуртують мелодії та ритми, вільний час найчастіше проходить

30 жовтня виставою "Віват, водевіль!" відкрив свій 65-й сезон Сумський театр драми та музичної комедії ім. М.С.Щепкіна. Глядачі дуже тепло зустріли цю виставу, присвячену 210-річчю від дня народження великого актора, ім'ям якого названо театр. А 2-го квітня 1998 року театрові виповниться 65. Як же збираються працювати щепкінці у цьому двічі ювілейному сезоні?

Перша прем'єра планується на 21 листопада. Виставу за дуже відомою п'єсою Олександра Фредро "Дами і гусари" втілює на сумській сцені запрошений з Росії високопрофесійний режисер Ю.М.Береза. У 1994 році він поставив у щепкінців виставу за п'єсою Е. де Філіппо "Філумена Мартурано", яка мала неабиякий успіх у глядачів. Разом з Юрієм Березою працюють: художник-постановник Г.О. Михайличенко, диригент О.І.Голобородько, балетмейстер Т.В.Сердюк, хормейстер Н.О.Федокіна, а також всі артисти театру. За жанром це музична комедія, тому вистава яскраво оформлена, з оригінальними костюмами і всілякими вражаючими ефектами.

Протягом листопада щепкінці також показуватимуть "Віват, водевіль!", "Дім божевільних", "Весілля в стилі ретро", "Калігула", "Без вини винні", "Не вір очам своїм", "Дві п'єси в один сеанс", "Дамських справ майстер". Щонеділі о 12 годині йтимуть дитячі вистави. А під Новий рік на малечу чекає прем'єра.

Не всі глядачі бачили наші вистави, тому спробую коротенько розповісти про кожну.

"Віват, водевіль!" поставлено за п'єсою сучасника Щепкіна Д.Т.Ленського "Лев Гурич Синичкін". Дуже відомий водевіль показує звичай старого театру з його проблемами, непорозуміннями, пристрастями. Це справжній шедевр жанру, створений за всіма його канонами. І які ж знайомі ці персонажі та їхні проблеми! Актори з захопленням грають про минуле, а глядачі з не меншим захопленням спостерігають за стрімкою дією, жваво реагують на дотепи, що так і сиплють-

## ДВІЧІ ЮВІЛЕЙНИЙ

ся з вуст героїв.

"Дім божевільних" — це трагіфарс за п'єсою італійського драматурга Едурдо Скарпетта. Багатий дядечко пообіцяв племінникові велику спадщину за умови, що той створить притулок для психічно хворих людей. Звісно, гультіпака розвіяв гроші. А коли дядечкові стало на думку оглянути "притулок", племінник вирішив показати замість нього пансіон, у якому жив, а замість хворих — його мешканців. І нічого в цьому дивного, адже будь-кого з нас можна прийняти за божевільного. Все залежить від того, як дивитися. Що було далі... Та хто ж вам розповість? Дізнаєтесь у театрі. Скажу тільки, що костюми для вистави створила відома сумська художниця Ірина Гаршина, і завдяки цьому "Дім божевільних" перетворився на показ колекції "високої моди".

"Весілля в стилі ретро" — справжня бенефісна вистава для корифеїв нашого театру — заслужених артистів України О.М.Сокол, М.М.Ластовецького, Є.К.Серебрякової, артистів В.Бурого, С.Медіна, Н.Нерянової. Весела і сумна, легка й філософська, вистава подобається не тільки тим, хто зорієнтований (за віком) на "ретро". Молодь, якої завжди дуже багато на цій виставі, завжди у захваті від енергії та молодості, яку випромінюють актори разом зі своїми героями. Як вони співають, танцюють, плачуть, кохають і сперечаються! І хоча вони різні за долями, темпераментом, освітою та професією, їх поєднує бажання жити й творити, бути потрібними іншим людям. Цю виставу, до речі, ми возили на фестиваль у Болгарію.

Вистава "Калігула" створена режисером С.І.Кузиком за п'єсою А.Камю як велике видовище із застосуванням найсучасніших сценічних засобів.

Історія жорстокого диктатора вирішена драматургом як екзистенційна драма. Колектив, задіяний у виставі, врахувавши історичний досвід, "прочитав" п'єсу Камю з іронічною самовідстороненістю. Таким чином, виник додатковий елемент гри і з персонажем, і з текстом. Серед декоративних елементів найоригінальніше виглядає... живий пес, який настільки захоплено грав у виставі, що врешті-решт почав "тягнути ковдру на себе". Режисер покарав "актора" (точніше, "акторку", яку звать Лаймою) і позбавив ролі.

"Без вини винні" — класика. Так, це О.М.Островський, геніальний російський драматург. Жоден театр, який поважає себе, не відмовиться поставити хоча б якусь одну його п'єсу. Це завжди сучасна драматургія. У нашому варіанті сучасна, так би мовити, "подвійно", адже вирішена вона здебільшого мелодраматично. Постановники "відсилають" глядача до іншого досвіду — чужоземних серіалів та мелодрам. Це іронічне "відсилання" змушує порівнювати — і, звісно, не на користь "мильних" переживань.

Про виставу "Не вір очам своїм" скажу три короткі фрази. Перша: є люди, які дивились її тридцять разів (ми навіть вручали премію такому глядачеві). Друга: за жанром це "суто французька комедія". Третє: цю виставу теж бачили глядачі Всеболгарського фестивалю (травень 1997 року), як і "Дві п'єси в один сеанс", виставу, що йде у нас на камерній сцені. Жанр — "неймовірні анекдоти", автори п'єс — О.Вампілов та В.Славкін, музика Стінга та Розенбаума — сучасні вистави для сучасної молоді.

"Дамських справ майстер" — музичний варіант п'єси М.Старицького "За двома зайцями" (як бачите, вистачило одній фрази для рекомендації!)

Отже, шановні читачі "Резонансу", справа тепер за вами!

Зауважу, що всі наші вечірні вистави розпочинаються о 18-00.

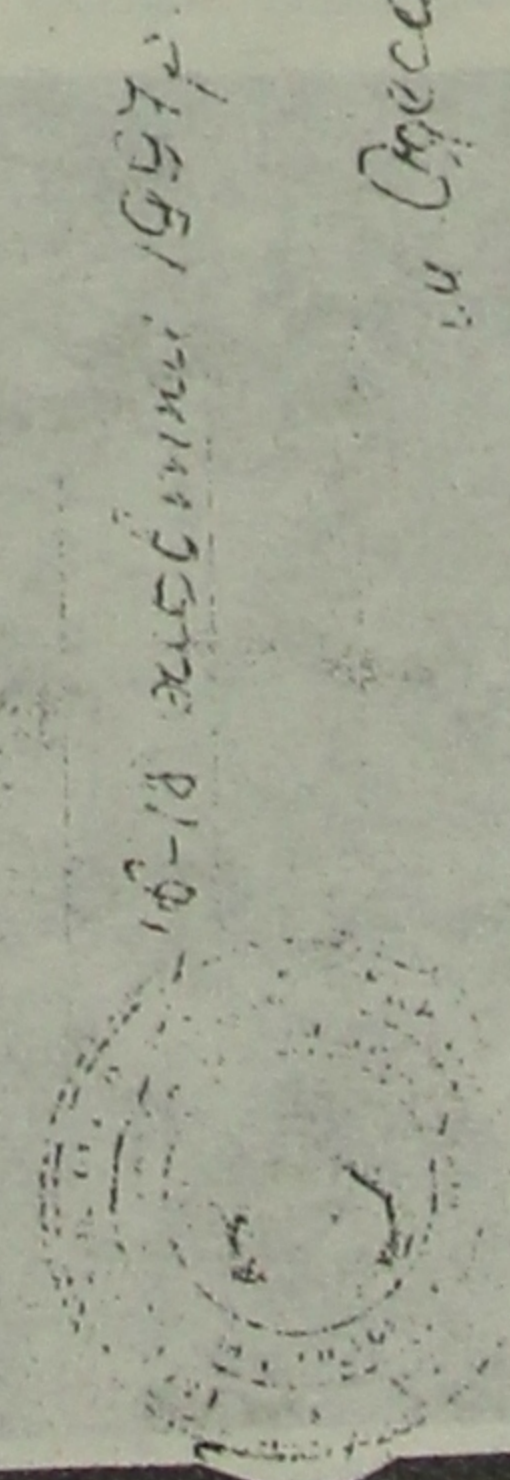
**Т.В.БОРИСОВА,**  
завідувачка літературної  
частини театру.

## СУМИ — ЦЕ ВАМ НЕ ОДЕСА!

Про те, що в Одесі люблять та й добре вміють "гуржити", знають усі. Однак і те, що вміють це ж робити на належному рівні в Сумах, зокрема в нашому вузі, відоме теж багатьом. Раніше в цьому переконали всеняку Україну відомі "Березневі коті", та виступи на всіх рівнях і в багатьох містах театру естради мініатюр "Експерт-Рик". Славні були часи... Традиції ж, якщо вони мають добрий ґрунт, завжди живуть. В цьому нас переконали нинішні студенти. Так, нещодавно на Всеукраїнському конкурсі веселых та кмітливих команд "Приморський бульвар-97" наші, що називаються "Сумськими гуманістами", зуміли розсмішити всю Одесу, довівши що Суми — це значно краще, й посісти в напруженій боротьбі II місце. Свідчення цього — грамота, підписана президентом Асоціації команд КВК України М.Агранатом. Вітаємо наших хлопців!

## ГРАМОТА

Нагороджені командою КВК  
"Сумські гуманісти" у Сумах  
премією за перше місце  
у конкурсі команд КВК  
України "Приморський бульвар-97"



А це, "Резонанс" виступає в пропозицію. Стосується вона всіх студентів, викладачів та співробітників СумДУ, які й уміють "гуржити" й залюбки це роблять. Як видно, наші КВКівці зараз у пошуку назви для своєї команди: були "Сумські парубки", були "Сумські бармалі", таепар ось "Гуманоїди". А як відомо, влучна назва — це вже 25% прекрасного виступу. Тож давайте разом допоможемо знайти оті 25%. Заносьте до редакції свої пропозиції з приводу того, як має називатись наша команда. Для пропозиції стане реальністю — отримає цікавий і цінний приз. То ж, до діла!

## ЮВІЛЕЙНА ОДА

Ще у часи Гагаріна й Титова  
В Сумському ЗЕФі, а не в Греції,  
На кафедрі загальнонауковій  
Утворена була фізична секція.  
Була подія ця сміливим кроком,  
І в секції — нехай це знає всяк —  
Аж протягом п'яти із гаком років  
Командував парадом Л.Черняк.  
Там Вінниченко славно потрудився,  
Пахав як віл і не жалів себе —  
Із Мазуленком, що не забарився,  
Для кафедри створили МТБ.  
А далі, як годиться, було слово,  
І сталася okazія така —  
Про кафедру зайшла нарешті мова  
В наказові професора Семка.  
Став Володимир Львович  
першим замом.  
А в ті часи порядок був такий:  
Чомусь жіноцтво зуб на нас держало —  
На кафедрі суцільні мужики.  
Став цей порядок Черняку немилий,  
Душа із цим змиритись не могла —  
Невдовзі Лучанінова Людмила  
Уже у штаті кафедри була.  
Мінялись зави, зами, пори року...  
Відсоток жіночок постійно ріс.  
Втім, це не завдавало нам мороки,  
Бо не було істерики і сліз.  
Все, як годиться, лекції, наука —  
До всього фізик брався залюбки.  
Щовересня була колгоспна мука:  
Картопля, напівмерзлі буряки.  
І радісні були, і чорні дати,  
Та вогник у очах завжди горів,  
Тепер куди не глянеш — кандидати,  
І маєм цілу трійку докторів.  
Нехай сьогодні нам не закидають —  
Мовляв, чимало нас уже в літах,  
Ми, як годиться, руки не складаєм,  
Та й зміна молоденька підраста.  
Ми не лишень в роботі без зупину.  
Відомі ж бо і в шахах нам ходи,  
Буває, перекинемо й чарчину,  
І пісняка затягнем, хоч куди.  
На заняттях, в саду чи на городі,  
А то і на рибалці — всяк мастак...  
Тож скажемо при всім чеснім народі:  
Нехай живе наш перший Четвертак!

Ювілейний виступ завідувача  
перед членами  
кафедри



Є чутки, що ми народилися в 1972-му, а відтак — маємо перші ознаки солідності. Але ж нам відомо, що перші наші ластівки звили гніздо для власних пташенят ще в 1948-му, тобто скоро нам — 50, удвічі більше. Але й 25 нас влаштовує: молодість не така вже погана річ. Та як би там не було, а ювілей — це ювілей. Багато чи мало води сплигло, але народу через кафедру пройшло... тьма-тьмуца! Тепер вони в різні боки рознесли й розвезли наші фізичні настрої — хто кафедрою керує, хто в декани подався, а хто й у Міністерство потрапив. Є такі, хто у поважні бізнесмени записався, зхімічив (оце так фізики!). Отож і вирішили — усіх наших (за не дуже точними розрахунками 150 душ) зібрати 24 жовтня разом: перезнайти незнакомих, порадувати зустріччю друзів, позгадувати колишнє і помріяти про майбутнє. Відправили гінців у різні кінці, і зібралось в морозній ЕТ-314 чимало люду.

Ох і похвилювались же ми! Адже електрику в корпусі як раз до нашого ювілею відключили, а так хотілось і музикою гостей почастувати, і різні картинки на стінах показати. Та все ж поталанило, почули десь нагорі наші молитви — за 20 хвилин до початку святкування світло з'явилося! І чудова музика залунала, і навіть дух захоплення бродив по університету з кутка в куток, бо ж раптом видали справжню зарплату.

Урочистості відбулись. Хоча було до біса холодно, але стукіт зубів не зміг заглушити ґрунтовну доповідь В.Л.Денисенка про нашу історію. А яку оду присвятив кафедрі Б.Мищенко! А як розхвалив нас професор А.В.Васильєв! А ще дізнались, від завідувачів кафедри в різні роки, як з'явилися на ній не лише перші столи та стільці, а й перші жінки, котрі створили оту атмосферу затишку й душевного тепла, яка зберігається тут і досьогодні: всі живі-здорові, і навіть святкуємо, незважаючи на відсутність світла, теплих батарей та грошей.

Зі стін ЕТ, де частували ми один одного духовними стравами, святкове дійство перекочувало в банкетний зал зі стравами більш матеріальними. Але й тут зігрівали душу дотепні жарти, готуючи які, ночами не спали Б.А.Мищенко, В.М.Ігнатенко, В.М.Брацихін, А.С.Опанасюк. а також наші бійці-аспіранти Андрій Юнда, Роман Лопаткін, Василь Нефедченко, Олексій Ворошилов та Олег Лисенко.

Дякуємо всім, хто нам допоміг (особливий уклін А.В.Васильєву), хто до нас завітав і хто нас привітав!

НАМ,  
ФІЗИКАМ,  
25!

**ВІТТАЛЬНА ТЕЛЕГРАМА**  
Віг Міністра освіти України Згуровського  
У зв'язку з 25-річчям кафедри ЗЕФ Сумського держуніверситету, враховуючи  
наявний досвід, вирішено створити на її базі Всеукраїнський інститут виживання  
людини. З чим і поздоровляю. Для чистоти експерименту скасувати заробітну  
плату за наступні 25 років. Відключити джерела електропостачання, води, закрити  
туалети. Підсумки експерименту розглянути на Колегії Мінвузу, й усім, хто  
виживе, оголосити догану.

## ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИЧОК

(ювілейний)

- Доцент — викладач дешевше centa.
- Терм — термометр після ампутації.
- Фіга — індійська назва плодів, якими по бартеру розраховується наш уряд з вищою школою та наукою.
- Абітурієнт — молодий ухильник від армії.
- Лектор — джерело надокучливого шуму в численній аудиторії.
- Монада — те, не знаю що (по проф. С.П.Рощупкіну)
- Атом — нерозмінний хімічний п'ятак.
- Мрак — фізика за Елочкою Щукіною (Людоедкою).
- Квазікристал — кандидат у кристали.
- Лор — одиниця затримки зарплати в СумДУ.
- Максвелл — хороший Макс.
- Сало — національний наркотик.
- Термодинаміка — палиця з трьома кінцями.

Ще по-літньому теплими сонячними променями, золотим падолистом, хлюпкотливим дощем, а то й снігом промайнула для учнів Сумської гімназії №1 перша навчальна чверть. Як важко було розпочинати навчання після безтурботних літніх канікул, а вже — навіть і не зчулись коли — триває третій місяць напруженої праці. Але цей час у гімназистів був наповнений не лише улюбленою справою — навчанням. Вони з великим задоволенням мандрують, організовують та проводять свята, ведуть спортивні баталії.

Однак, аби не розтікатись з цього приводу мислю по древу, пропонуємо вам інформацію з перших вуст, точніше, з-під кулькових ручок гімназистів.

# РАДІСТЬ І СУМ

Хто не знає це свято — День працівника освіти? Цього року воно випало на неділю. Та, не дочекавшись вихідного, гімназисти пішли у наступ на вчителів із вітаннями ще в п'ятницю. Можливо, це тому, що п'ятниця — 5-тий день тижня. Яку ж магічну дію має ця цифра на тих, хто навчається і хто навчає — знають усі.

Тож поздоровляли гімназисти вчителів ще біля вхідних дверей: квітами та першим номером тількино віддрукованої і тільки для того дня — газети "Дзвоник". На перервах віншування продовжилися: лунала музика та слова подяки на адресу всіх педагогів. Тут постаралися редактори та ведучі радіогазети гімназистки Ірина Котовська, Вікторія Михайленко і звукорежисер Дмитро Бубнов.

Ніби командою до активізації розважальності став дзвоник із останнього уроку. Особливо цікавою видалась інтелектуальна гра між учнями та вчителями "Щасливий випадок", яка показала, що сторони можуть змагатися "на рівних". Одночасно вона сприяла зближенню двох "полосів" — нас, гімназистів, і наших наставників. Святковий настрій створювали також виступи гостей — славнозвісного оркестру скрипалів СДП ("Контабеле") та наших місцевих артистів: Максима Шевченка, Мар'яни Карпинської, Євгенії та Андрія Гоцуляк, Ансамблю дівчат 4-А класу (керівник Г.В.Савинкова), Романа Ніколенка, Ірини Токар, Ганни Дермельової, хореографічного колективу сучасного танцю (керівник Н.М.Іванова).

А наступного дня (тобто у суботу) відзначився гуманітарний 7-В клас, організувавши вечір відпочинку, на якому ми могли досхочу танцюватися, наспіватися, взяти участь у різноманітних конкурсах. Але варто було глянути в очі кожному з учнів, щоб пробачити в них любов та сум. Любов — до нашого навчального закладу, до товаришів. А сум — через те, що для них — це останній День учителя в стінах рідної гімназії. Радість і сум того дня поєдналися.

**Ольга КРЕКОВЕЦЬКА,  
Яна ГРАБЛІНА,  
гімназистки**



Нещодавно в гімназії було проведено День здоров'я та відкриття Другої річної гімназійної Спартакиади.

Наші учні з неабияким ентузіазмом готувалися до цього свята. Кожний клас був перетворений у команду, яка мала назву ("Дельфін", "Пантера", "Олімп", інші). Девіз та емблему, які оцінювало представницьке журі. Розпочав свято його почесний гість, учасник зимових Олімпійських ігор у Лілі-Хамері, президент Сумської федерації боротьби, тренер з вільної боротьби Петро Павлович Гаврилюк. Учні четвертих та п'ятих гімназійних класів перевдяглися у богів та давали кожному класові завдання. А, наприклад, Зевсу (В.Шевченко) довелося виконувати проханнячко його любої жіночки Гери (Н.Теницька) і показати їй, звісно ж, за допомогою гімназистів, "фільми" з деяких видів спорту. Загалом, було чимало різноманітних змагань. Наприкінці ж боги почастили членів журі та учасників свята амброзією (напій богів), а відомий у гімназії спортсмен Артем Макуха запалив вогонь нової Спартакиади.

Ця подія розпочала другу частину свята: змагання між класами, веселу естафету між старшокласниками та педагогами, футбольний матч між збірною

ю вчителів та учнів.

Взагалі свято було чудове: у педагогів та їх вихованців настрій був однаковісінько піднесений, скрізь чувся сміх. Хочеться подякувати вчителям за те, що вони дали можливість гімназістам відчутися турботу про них. Тому й хочу побажати педагогам так тримати!

**Тетяна МАЙБОРОДА,  
гімназистка.**

**НА ФОТО: гімназисти зустрічають Геру; з побажаннями звертається Фортуна.**



## НАБЛИЖАЮЧИСЬ ДО СКОВОРОДИ

Чи достатньо ми знаємо про видатних людей минулого, чия діяльність і на день сьогоднішній має немаловажливий вплив? Відповідь, на жаль, буде не на нашу користь. У шкільній програмі таких прізвищ чимало, але ж ми їх, як правило, проходимо — на більш-менш глибоке вивчення часу не відводиться. Тож і прагнуть у нашій гімназії зробити щось таке, аби вільний час учнів заповнити і цікавим, і корисним.

Так, одного дня, незважаючи на погану погоду, вирушили ми під орудою завуча Л.М.Бідоленка на екскурсію в село Сквородинівку Богодухівського району. У тамтешньому музеї Г.С.Сквороди екскурсивод познайомила нас з картою мандрів просвітителів, музичними

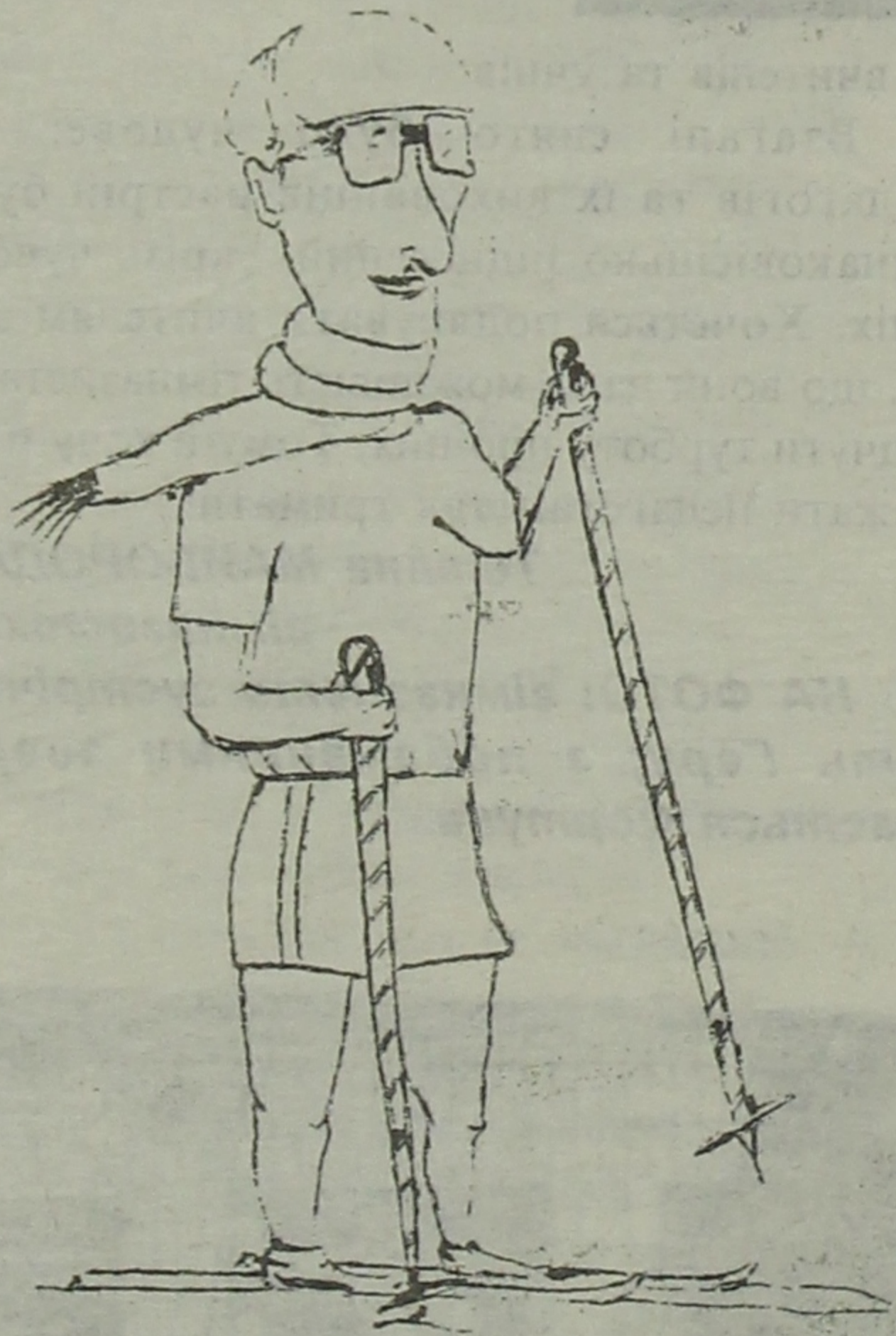
інструментами, на яких він грав, деякими особистими речами, фотокартками родичів тощо. Потім нам показали могилу, яку Григорій Савич викопав собі сам; 800-літній дуб, у дуплі якого він любив працювати; місце, де був поставлений перший пам'ятник великому філософу. До речі, зараз там стоїть скульптура роботи нашого земляка І.П.Кавалерідзе. Після екскурсії гімназістам прочитали лекцію про філософію Сквороди.

Всім поїздка дуже сподобалась. Вона розширила знання учнів і допомогла нам наблизитися до пізнання глибин життя та творчості українського філософа, до розуміння нашого місця в цьому житті.

**Тетяна Сухоставець, гімназистка**

# АНУ, ІВАНОВЦІ, ПОТІСНІТЬСЯ

*Осінь настала, холодно стало... Багато що змінилося в нашому житті. Наприклад, здоров'я: хтось хворіє (чи навпаки), а хтось за нього бореться (чи навпаки). Вашій увазі пропонуємо розмову з ходячою легендою університету — "хлопцем-у-червоній-футболці". Наполегливо борючись з холодом та хворобами, він став втіленням подвигу і яскравим прикладом дивних і фактично безмежних можливостей людського організму. Цей "хлопець-у-червоній-футболці" — Ігор, студент третього курсу економічного факультету. Йому й слово.*



— Ще зі школи я помітив цікаву, майже парадоксальну річ, що стосується людського організму. Наприклад, деякі школярі вибігали на перерві гратися сніжками без курток та шапок, і ніхто з них не хворів. Іншим, тепло зодягненим, досить було вдихнути морозного повітря, щоб хвороба скувала їхній тендітний організм. У свої шкільні роки, та й протягом першого курсу навчання в університеті, я був хворобливим, і разів 3-4 за зиму схоплював реніт, тонзиліт чи подібну напасть. До початку другого курсу, протягом серпня-вересня, я виробив власну систему загартування на основі наукових книг ("Фізіологія", "Анатомія", інших). Читав і брошури по системі Іванова — вона видавалась мені занадто жорсткою. Тож уже в жовтні почав постійно ходити в футболці.

— Довго звикав?

— Загалом, звикати не довелось. З кожним днем організм сам підстроювався під холод. Зимою, наприклад, для такого підстроювання досить пройтись вулицею 2-3 хвилини.

— Коли в тебе зовсім зникло неприємне відчуття холоду?

— Відчуття холоду? (посміхається)... Коли виробляв свою систему, внутрішньо змінив і ставлення до холоду. По-перше, перестав сприймати його як щось шкідливе. Навпаки, холод більш сприятливий для організму, ніж спека.

— Що ж у тебе за система?

— Головні її постулати такі:

1. Дуже важливо не вживати будь-які напої, де є алкоголь, інакше порушується терморегуляція і організм більше піддається захворюванням.

2. Приготуватися до, м'яко кажучи, нерозуміння оточуючих.

3. Змінити власне ставлення до холоду. Як уже говорив вище, шкоди він не несе.

4. На певних етапах сезону переходити на більш теплий одяг — сорочка, светр.

— А що, дуже дошкуляє пункт 2.

— За час свого ходіння в футболці помітив, що практично все населення Сум через, скажемо так, незнання фізіології власного організму, бурхливо висловлює емоції. Ось набір "фірмових" запитань до мене й відповіді на них: "Вам не холодно? — Невже не зрозуміло, що коли людина добровільно ходить роздягнутою, то значить ні"; "А в тебе з головою все нормально? — Дякую за турботу, нормально"; "Може, одягти нічого? — Є, але мені вистачає того, що на мені"; "Ви Івановець? — Ні, у мене своя система"; "Ви п'яні? — Краще було б сказати, що Івановець". Одного вечора зупинив мене міліцейський патруль і запитав: "У тебе куртку не вкрали?". Ті, хто нічого в мене не запитав, просто сміються, крутять пальцями біля скроні, ставляють "професійні" діагнози і кожен другий вкриває мене матами. Жіноча половина Сум тут же відстає і часом посилає в мою адресу такі цікаві словесні конструкції... Нормально ж дивляться друзі, знайомі, "неформали" та ті, хто сам чимось подібним займається. Що цікаво, кондуктори запам'ятовують мене відразу й ніколи не вимагають плати за проїзд. Навпаки, звертаються за порадами.

— По університету ходять чутки про твою голову...

— Так, це популярна думка. Чув я таке і від старшокурсників, і від першаків. До речі, чутки розповсюджують люди, які нібито добре мене знають. Користуючись нагодою, хочу попросити університетівців не вірити цим "знатокам". Краще звертатися із запитаннями безпосередньо до мене.

— Ну й що ж ти "футболкою" досяг?

— По-перше, це перевірка реалістичності системи. По-друге, можу підрегулювати роботу власного організму відповідно довколишнього середовища, завдяки чому забув про хвороби, тоді як чимало моїх і не моїх знайомих починає про них згадувати.

Не варто сприймати це як феномен, адже нашим організмам це під силу. Іванівці тому не єдиний приклад. Отже, душа — на волю, а тіло — до лазні!

**Здоров'я бажає  
Горан Керниг**

# СТУДЕНТ І... ЛІТЕРАТУРА

Так-так, три крапки в заголовку не коректорська помилка. Сьогоднішній студент-політехнік та хуждощня література — речі дійсно несумісні. Однак, в деяких ситуаціях вони демонструють непогану обізнаність з відомими творами. До вашої уваги "професійна лексика" студента СумДУ:

1. "Бухенвальдський набат" — дзвоник на заняття.

2. "Ти моє щастя" — дзвоник на перерву.

3. "Сорочинський ярмарок" — перерва.

4. "Гроза" — модуль.

5. "Записки божевільного" — лабораторна робота.

6. "Розгром" — екзамен.

7. "Живий труп" — студент на екзамені.

8. "Путівка в життя" — шпаргалка.

9. "Подвиг розвідника" — списати на очах у екзаменатора.

10. "Вершиник без голови" — студент без шпаргалки.

11. "Репортаж з петлею на шиї" — колоквиум.

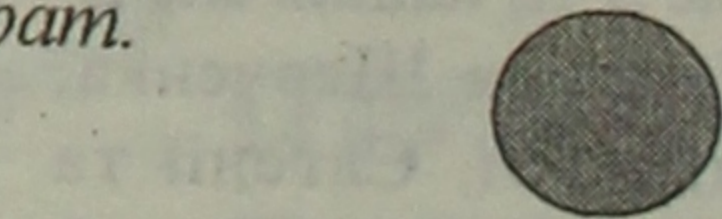
12. "Ходіння по муках" — навчальний рік.

13. "Волк на псарне" — голодний студент.

14. "Це солодке слово "воля" — канікули.

15. "Один у полі не воїн" — студент у кабінеті декана.

16. "Дворянське гніздо" — ректорат.



## В КОЖНОМУ ЖАРТІ...

Зустрічаються три студенти: інституту, технікуму і військового училища. Заговорили про те, хто як складає іспити. Студент інституту говорить:

— У нас у білеті написано... "В чому вимірюється сила току?" — І три відповіді: "У вольтах, омах, амперах". Ось і мучься, вибираючи правильну.

— А у нас, — говорить студент технікуму, — у білеті питання: "Чи не в амперах вимірюється сила току?" — І три відповіді: "Так, ні, не знаю". Ось і мучься, думай.

— А у нас іще крутіше, — скаржиться курсант. — У білеті написано: "Сила току вимірюється в амперах". — І три відповіді: "Так, слухаюсь, так точно!" Ось і мучайся!

16 липня 1997 року. Авіамаршрут "Москва-Ларнака". Вперше в житті — за кордон. Та ще влітку, в курортну пору, та ще — на Кіпр! А це — завдяки моєму синові, моряку далекого плавання Юрію, котрий тоді тимчасово там перебував. Тривалість польоту 4 години. Але пробігли вони абсолютно непомітно, бо знаходився під чарами ввічливого обслуговування, якого — хоча й доводилося літати в різні роки — ніколи не зустрічав. Вразив уже сам зовнішній вигляд екіпажу, з їхніми привітними усмішками, білосніжними сорочками та чорними краватками. Оскільки в літаку були пасажирки з різних країн, інформаційні повідомлення в салоні велися англійською, грецькою та російською мовами. Через, приблизно, півгодини польоту нас почали годувати. І, як на мене, не переставали це робити до самого приземлення. А щоб описати те, що нам подавали, потрібен хист Котляревського, який він продемонстрував у своїй "Енеїді", показуючи найдки, якими шанували троянців. За окрему плату чорняві стюарди та усміхнені молоді стюардеси подавали алкогольні напої.

Пролетівши над Росією, Україною, Білоруссю, Молдовою, Румунією, Болгарією та Егейським морем, о 19.10 приземлилися в Ларнаці.

Аеровокзал Ларнака, навіть у порівнянні з Шереметьєво чи Борисполем, доволі просторий, і тому ніхто не штовхається та не відтоптує ніг. Замість носильників — працюючі транспортри та коляски для самовивозу валіз...

А ось і Юра з автомашиною. Від аеропорту до міста Лимасол, де він мешкав (4-кімнатна орендована квар-

тягом наступних 2 тисячоліть тут відкрито мідь, розпочато торгівлю з Близьким Сходом. У 700-350 роках до н.е. Кіпром володіли ассирійці, єгиптяни, перси. У 333 році до н.е. острів окупували Олександра Македонського. Через 10 років тут знову загосподарювали єгиптяни, а в 58 р. до н.е. його захопили римські легіони. Юлій Цезар передав острів Птолемею, Марк Антоній подарував його Клеопатрі. З 22 року Кіпр управлявся римським проконсулом. У 45 році вже нашої ери на Кіпрі запроваджено християнство. У 116 р. проти Римської імперії на острові повстали євреї. Повстання подавили, а євреям відтоді заборонено поселятися на Кіпрі. 385 р. — острів став про-

## НА КІПРІ

### дорожні нотатки

Іван Лукич Крутяк з 1985 по 1992 рік працював провідним інженером відділу капітального будівництва університету. Саме він ніс головний тягар при спорудженні нашого житлового будинку на вулиці Охтирській. Зараз — на пенсії. Ветеран війни. Член Ради ветеранів СумДУ.

Минулого літа Іванові Лукичу випала майже неймовірна — з огляду на сьогоднішній день — нагода відвідати острів Кіпр і погостювати в сина Юрія, який на той час був у цій республіці представником українського мореплавства. Своїми враженнями від поїздки І.Л. Крутяк ділиться з читачами "Резонансу".

лення складає 720 тис. жителів різних національностей. 9,5 з них — росіяни.

...Цей день ми з сином закінчували вечерею в болгарських торговців, де ласували бурбульками (смаженими з лимоном восьминогами) та вином. Загалом Лимасол вважається містом вин.

18 червня, п'ятниця. Займалися покупками. Всі магазини наповнені як різноманітним крамом, так і продуктами. Навіть двоповерхові магазини обладнані ескалаторами. Загалом, завітавши до двох із них, ми повністю скупилися.

Увечері на гостину до Юри прийшли Мостові, родина лікарів, співробітників Морфлоту. Вони саме збиралися від'їздити в Україну. Гостювали допізна. Сиділи на веранді й насолоджувалися природою. Повний місяць, здавалося, був не на небі, а на нашому столі, освітлюючи все, що на ньому стояло.

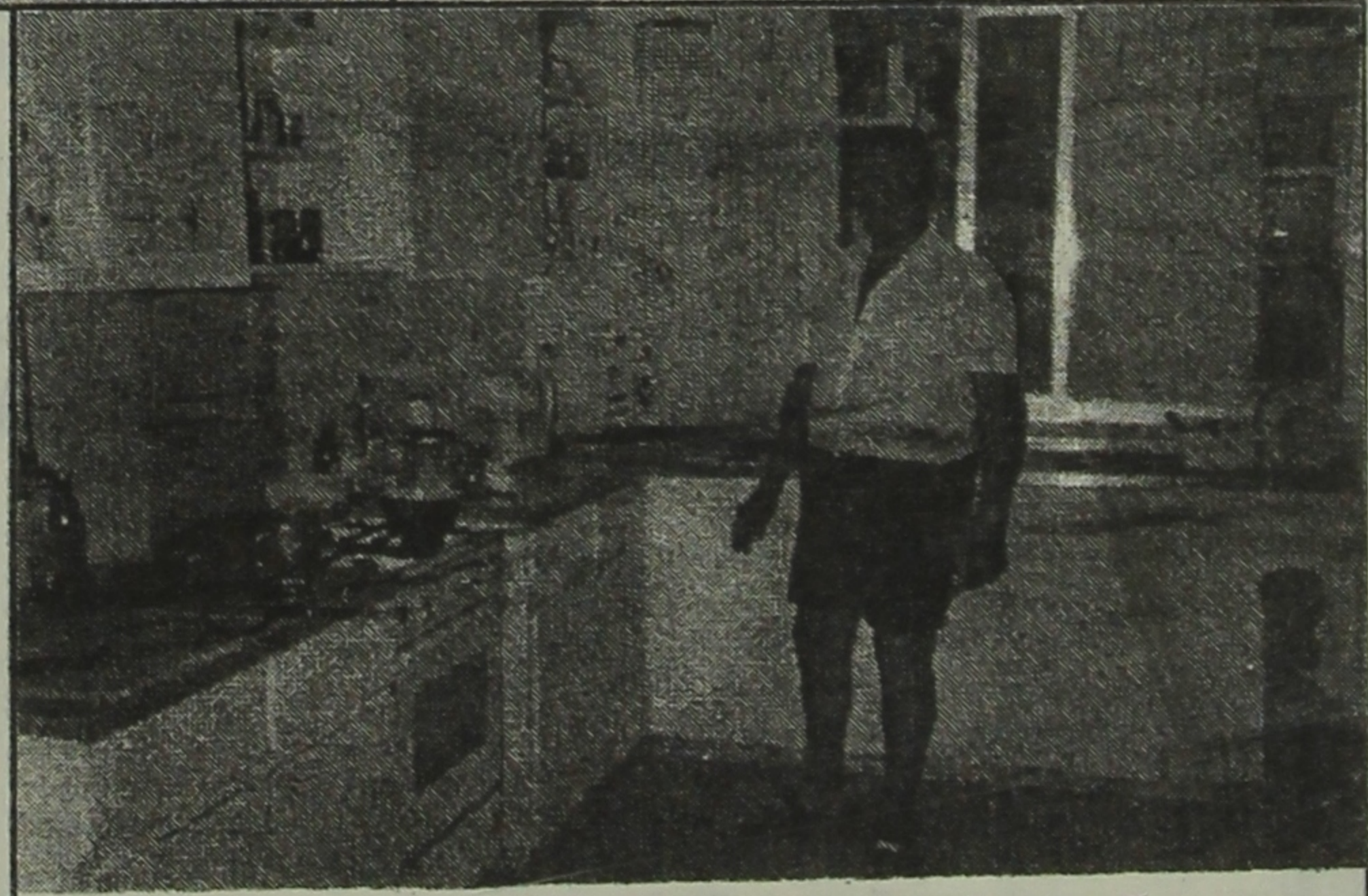
19 червня, субота. Їздили в гори, що в північній частині острова. Побували в Маноласа Андреаса. Їхали швидко. На асфальті не відчувалося і найменшого горбочка чи вибоїнки. А розмітка — ніби пензликом під лінійку на аркуші.

Манолас — власник відомого у Кіпрі фруктового саду. Різноманітність насаджень, їхня доглянутість і, безперечно, отримання від цього чималого прибутку та плюс гостинність, принесли Андреасу й родині повагу та популярність. Завертають до нього не лише інтуристи, а й місцеві мешканці, щоб під тінню фруктових дерев посмакувати грецькою селянською кухнею.

Приємно вразило ставлення Мано-



Автор у центрі міста з сином Юрієм.



Звичайна кухня звичайного будинку.

тира з просторою, добре обладнаною кухнею, поверненою до моря верандою — 70 км шляху. Від будинку до моря — 50 метрів. Вода — 23-25 градусів. Повітря — 30-35 і сухе.

17 червня, четвер. Син поїхав на роботу, а я знайомився з ближніми околицями, купався й загорав. Увечері син познайомив мене з містом, подивилися середньовічну фортецю британського короля Річарда Левине Сердце, де він вінчався з Беренгарією, згодом проголошеною королевою Англії.

Як і будь-якого чемного гостя, мене зацікавила історія Кіпру, і довелось звернутися до літератури. Почерпнутими знаннями поділюся з читачами "Резонансу".

Виникнення найдавніших поселень на острові вчені відносять до періоду неоліту — V-III тисячоліття до н.е. Про-

вінцією Візантії. VII століття — його захопили араби, яких було вигнано лише 965 року. 1571-1878 рр. — Кіпром володіють турки. 1878 — згідно з договором, острів перейшов під протекторат Великобританії. 1914 — війна Туреччини з Англією, анексія першої на Кіпрі. 16 серпня 1960 року Кіпр проголошено незалежною республікою і прийнято до ООН. 20 червня 1974 року Туреччина, скориставшись державним переворотом на Кіпрі, захопила 37% кращої в кліматичному плані частини острова. Столиця республіки Нікосія зараз також розділена на 2 частини.

Географічно Кіпр дуже різноманітний: тут поєднуються мальовничі гори, ліси, сади, прекрасні пляжі. Плюс до цього — чимало історичних та археологічних пам'яток. У підсумку — велика кількість туристів. Загальне насе-

лосів до минулого. До минулого власної родини. У них відведене спеціальне приміщення для всіляких старовинних домашніх речей. Він, зокрема, показав нам ручні жорна, керамічні посудини для виготовлення домашньої горілки, старовинні праски тощо. Зберігається все це як родинні реліквії для пам'яті та спогадів. Адже, окрім предметів, ніщо так наочно не розкриває життя предків. Красномовно говорить про ставлення до родинної пам'яті і метровий портрет матері голови сімейства, встановлений на найвиднішому місці. Вона зафіксована за мереживом. Тобто, показано її працю, а не урочисто-безробітну позу, як це часто буває в інших, особливо тепер.

(Продовження — в наступному числі "Резонансу").

**СКОРПІОН.** Не жаліть самих себе, адже жаліти і жалити — слова однокорінні. Тож викорчуйте зі свого життя все, що йому заважає, та не помиліться: корчувати і корчма — коріння мають різне (до певної глибини).

**СТРІЛЕЦЬ.** Що б не трапилось — не беріть на себе вини, ви ж стрілець, а не стрілочник. Обходьте десятою дорогою тих, у кого ви хоча б раз поцілили: стріляного горобця на полові не обдуриш. В амурних справах цього місяця слід стріляти лише в притул.

**КОЗЕРІГ.** Навіть маючи ріг, не варто тягтися з вовком — тільки шкура та ратиці зостануться. Але і в козлі відпущення (принаймні, у листопаді) набиватись не варто. Не жуйте опале листя як особистого, так і суспільного життя. Придивіться уважніше до власного рогу: можливо, саме він — ріг достатку?

**ВОДОЛІЙ.** Листопад — ваш місяць, бо не скупіться на воду: і дощову, і ту, що в ступі товчуть. У будь-яких справах, важливих для вас, будьте настирними, навіть не зважаючи на тимчасові поразки, якщо такі трапляться. Пам'ятайте: вода і камінь точить. Коли настрої кепський — слухайте "Аквавіту" — і все буде інакше.

**РИБИ.** Час шукати кращого, бо ж саме у що пору риба шукає, де глибше. Частіше бувайте на природі, а в місті поводьтеся обережно, адже не випадково англійською мовою місто — "siti". Легше за все попастися на гачок, коли наживкою є жіноча чи чоловіча врода, улесливість, престижна посада, вчене звання.

**ОВЕН.** Відомо, що бувають вовки в овечій шкурі, спробуйте вдягнути вовчу — і успіх вам гарантований. Бережіть своє руно, навіть якщо воно й не золоте. Занотуйте: крім аргонравтів, є ще й міль. Використовуйте свої привілеї. Адже всім, хто сказав "А", треба ще сказати "Бе", а у вас це вже позаду.

**ТІЛЕЦЬ.** У цьому місяці варто приділяти більше уваги власному здоров'ю. Адже здоровий дух тільки у здоровому тілі. Загартовуйтеся, однак у моржі не поспішайте. При нагоді ще раз перегляньте або перечитайте "Дванадцять стільців".

**БЛИЗНЯТА.** Маючи справу з чарчиною, знайте міру: якщо в очах четвериться — випили зайвого. На парах (якщо



ГОРОБКОП  
ПРОФЕОРА  
СЛАВІВА  
ЛИСТОПАДОВИЙ

ви студент) не мрійте про свою пару, бо ризикуєте скопити пару на заліку чи іспиті. Якщо ж таке лихо трафиться, то вимагайте у викладача поставити у заліковку "чотири", ви ж — близнята. Від роздвоєння особистості добре допоможе будь-яка телереклама: несприйняття нав'язливого — об'єднує.

**РАК.** Пора б задуматись, а де ж і справді раки зимують? Але ні в якому разі не прямуйте туди, звідки чути їхній свист, бо висвистять останні ваші гроші, а зарплати найближчим часом не передбачається (радий буду помилитись). Аби постійно щастило, обзаведіться талісманом — обов'язково червоного кольору: як нагадування про те, що все гірше позаду лише для вареного рака. У вирішальний чи скрутний момент намагайтесь не задкувати, чим обов'язково зіб'єте з пантелику суперників.

**ЛЕВ.** Якщо досі ще не маєте — заведіть kota чи кішку. Хоча й маленькі, та все ж родичі. Спостерігаючи за ними, побачите і свої вади, і свої переваги. Адже Левам за часів демократії особливо нелегко, бо ж — царі! Тож не задивляйтесь на зірки, особливо — на Аврору.

**ДІВА.** Ваша зброя — манери і маневри. Не соромтеся забувати непотрібне й зайве: хто, як не ви, має право на дівочу пам'ять? Але рахувати власних курчат слід точно. Коли мова заходить про почуття — не торгуйтеся: ви ж Діва а не дівка базарна.

**ТЕРЕЗИ.** Ваші шальки перетягуватимуть уліво. Тож враховуйте це, добиваючись рівноваги: беріться лише за праве діло. Зважуйте ретельніше, аби не обважити самих себе.

18

## ОГОЛОШЕННЯ — ОГОЛОШЕННЯ

Сумський державний університет

### ОГОЛОШУЄ

набір на платні курси  
по підготовці до здачі  
кандидатських іспитів  
з філософії та іноземної мови.

До заяви на ім'я проректора з наукової  
роботи додаються:

- особовий листок по обліку кадрів,  
завірений у відділі кадрів;
- 1 фотокартка 4x6;
- автобіографія;
- копія диплому про вищу освіту;
- копія витягу із залікової книжки.

Документи подаються особисто до кімнати 501 головного корпусу СумДУ з 15 листопада 1997 року. Початок занять по мірі комплектування груп.

ДОВІДКИ ЗА ТЕЛЕФОНОМ 392-293.

### "РЕЗОНАНС"

газета Сумського державного університету.  
Реєстраційне свідоцтво СМ №020

### ЗНАЙТИ

нас можна на 4-му поверсі головного  
корпусу в кімнаті 406.  
ТЕЛЕФОН - 392-397

### РЕДАКТОР

Володимир САДІВНИЧИЙ

Обсяг — 1 друкований аркуш, приведений до 8 полос формату А-4.  
Газета видрукована в "Рівноцентрі" Сумського державного університету.  
Суми, вул.Р.-Корсакова, 2. Телефон: 33-10-62. Наклад 500. Замовлення 232

Редакція літературно опрацьовує всі подані до друку матеріали. За достовірність фактів відповідають автори.

Кафедра германської філології переймається бажанням і має змогу допомогти всім оволодіти англійською та німецькою мовами.

Для майбутніх слухачів викладачі нашої кафедри можуть організувати курси з практичного оволодіння вказаними мовами (у межах 200 годин). Після закінчення курсів слухачі не лише розумітимуть іноземну мову, а й читатимуть, писатимуть і навіть почуватимуть себе трішки експертами в побутовому спілкуванні англійською та німецькою.

Отже, ми відкриті в своїх намірах для університетських колег.

Ми готові для тих із них, котрі виявлять бажання, розповісти і про носіїв англійської та німецької мов, про їх лінгвокраєзнавчі аспекти.

Кафедра готова також надати допомогу у розширенні філологічного кругозору й інженерам, що переключуються на ФКП, аби вони могли отримати дипломи й перекладачів.

Навчальний план передбачає цілу низку дисциплін обсягом 710 аудиторних годин, серед яких практика англійської мови, граматики, теоретичні та практичні курси, основи інформатики, прикладна лінгвістика, ділова документація тощо. Всього — 18 дисциплін на два семестри.

Сьогодні вітає оновлення профілей, поєднання точного та гуманітарного циклів. Сподіваємось, що такий союз буде доброзичливим во ім'я наших соціальних зрушень.

### ТЕРМІНОВО, НЕДОРОГО

продається дитяча коляска. Тел. 22-17-96, запитати Володю.